

**PhD képzés
(magyar nyelvű)**

**a tavaszi félévben hirdetett
fakultatív tárgyak tárgyleírásai**

**SZABAD-KERESKEDELEM ÉS HELYI KÖZÉRDEK A NEMZETKÖZI
GAZDASÁGI (KÖZ)JOGBAN**

(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Nagy Csongor István		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Nemzetközi Magánjogi Tanszék		
8) A tárgy oktatásának célja					
A tárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a szabadkereskedelmi jog egyik alapkérdésével, a szabad kereskedelem és a helyi közérdek viszonyrendszerével. A szabadkereskedelmi rezsimek liberalizálják a kereskedelmet, azonban lehetővé teszik az államok számára, hogy ezt az egyébként szabad kereskedelmet különböző közérdekű okokból (nemzetbiztonság, közegészségügy, közérkölcstb.) korlátozzák.					
9) A tárgy tematikája					
Kereskedelem-korlátozás fogalma (diszkriminatív és nem diszkriminatív kereskedelem-korlátozó intézkedések, állami támogatások) A kereskedelem korlátozása a helyi közérdekre tekintettel (legitim célok, arányossági teszt, kevésbé korlátozó alternatíva teszt, értékek mérlegelése)					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
Nagy, Csongor István (szerk.): World Trade and Local Public Interest: Trade Liberalization and National Regulatory Sovereignty. Heidelberg, Springer-Verlag (2020).					
11) A számonkérés jellemzői:		Kutatómunka / tanulmány írása			
12) Kompetenciák					
Tudás					
• Rendelkezik az adott tudományterület tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével. • Alkotó módon megérti az adott tudományterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát. • Rendelkezik adott tudományterület önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel.					
Képességek					
• Képes az adott szakterület kreatív analízisére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékelő és kritikai tevékenységre. • Alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja szakterületének sajátos ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit. • Képes az elvi kérdések újszerű, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak kreatív kidolgozására.					

- Képes új projektek tervezésére, megvalósítására, adott tudományterületen kutatást végezni, új technikákat és megközelítéseket kialakítani.
- Képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására.
- Képes szakterülete szempontjából lényeges új viszonyok, a személyes és közösségi lét szempontjából releváns, átfogó összefüggések felépítésére és közvetítésére.

Attitűdök

- Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a szakterület sajátosságából következően járulnak hozzá szakmai hálózatépítés folyamatához.
- Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a kutatási területén jelen pillanatban még átláthatatlan, előjelezhetetlen kutatási problémáinak azonosítását és megoldását.
- Jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság állandósulása, a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása.

Autonómia és felelősség

- Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és kezdeményez új gyakorlati megoldásokat.
- Vezető szereppel és magas szintű kooperációval képes részt venni az elméleti és gyakorlati kérdések megfogalmazásában.
- Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterület szakembereivel.
- Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.

LAIKUS BÍRÁSKODÁS

(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Prof. Dr. Badó Attila		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Összehasonlító Jogi és Jogelméleti Intézet		
8) A tárgy oktatásának célja					
A tantárgy keretében a hallgatók betekintést nyerhetnek a laikus bírászkodás elméleti és gyakorlati problémáiba. Megismerkedhetnek a laikus részvétel megjelenési formáival a különböző jogrendszerekben. Elmélyíthetik ismereteiket az egyes jogrendszerekben működő igazságszolgáltatási rendszerek problémáiról a néprészvétellel összefüggésben. A tantárgy oktatásának további célja, hogy a hallgatók a laikus részvételi formáinak empirikus vizsgálati lehetőségeivel is megismerkedhessenek.					
9) A tárgy tematikája					
1. A laikus bírászkodás elméleti alapjai 2. A laikus részvétel jelentősége a 21. században 3. Laikus bírósági formák összehasonlító vizsgálata 4. Jogszociológiai vizsgálatok a laikus bírászkodás területén 5. A békebírói rendszer 6. Az esküdtszék, mint kevert bíróság 7. Az ülnökrendszer 8. Szelekció, reprezentativitás, pártatlanság					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
Badó Attila A laikus bírászkodás létjogosultságának korlátairól a tudományos vizsgálatok tükrében ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNY 57:(2) pp. 3-15. (2016) Badó Attila, Feleky Gábor, Lőrinczi János Reprezentativitás a magyar ülnökrendszerben. Egy empirikus vizsgálat alapkérdése I. MTA LAW WORKING PAPERS 16: Paper 2016_16_Bado_Feleky_Lorinczi.pdf. 18 p. (2016)					
11) A számonkérés jellemzői:		Szóbeli számonkérés			
12) Kompetenciák					
[MINTA - választható, kiegészíthető, átfogalmazható, a nem kívánt törölhető]					
Tudás					
• Rendelkezik a laikus bírászkodás elméleti alapjainak, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb történeti és jelenkori irányainak, pontosan kidolgozott határainak, valamint a megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével.					

- Alkotó módon megérti a **laikus bírászkodás** elméleteit, intézményi és társadalmi összefüggéseit, valamint az ezeket felépítő fogalmi rendszereket és terminológiát.
- Rendelkezik a **laikus bírászkodás** vizsgálatához szükséges kutatás-módszertani és jogszociológiai ismeretekkel.

Képességek

- Képes a **laikus bírászkodás** különböző formáinak (esküdtszék, ülnökrendszer, békebírói rendszer) kreatív elemzésére, az ezek közötti átfogó és specifikus összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására, valamint kritikai értékelésére.
- Alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja a **laikus bírászkodás** vizsgálatára alkalmas jogszociológiai és összehasonlító módszereket.
- Képes elvi kérdések (pl. reprezentativitás, pártatlanság, szelekció) új, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak kidolgozására.
- Képes új kutatási projektek tervezésére és megvalósítására a **laikus bírászkodás** területén, új technikák és megközelítések kialakítására.
- Képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, valamint azok megoldásához szükséges elvi és gyakorlati háttér feltárására a **laikus bírászkodás** vizsgálatában.
- Képes a **laikus részvétel** társadalmi, politikai és jogi vonatkozásainak rendszerszintű értelmezésére és közvetítésére.

Attitűdök

- Képviseli és saját kutatási témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a **laikus bírászkodás** szakterületének sajátosságaiból következően hozzájárulnak a szakmai és nemzetközi hálózatépítéshez.
- Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, amely lehetővé teszi a **laikus bírászkodás** jelenleg még kevésbé feltárt, előre nem látható problémáinak azonosítását és megoldását.
- Jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új kutatási utak keresésére való elhivatottság, valamint a kitartó és következetes munkavégzés szükségességének elfogadása.

Autonómia és felelősség

- Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új megközelítéseket a **laikus bírászkodás** elméleti és gyakorlati vizsgálatában.
- Vezető szereppel és magas szintű kooperációval képes részt venni a **laikus bírászkodás** kutatásához kapcsolódó elméleti és gyakorlati kérdések megfogalmazásában.
- Képes egyenrangú vitapartnerként részt venni a tématerület hazai és nemzetközi szakmai diskurzusaiban.
-

BALKÁN ORSZÁGAINAK INTÉZMÉNY- ÉS JOGRENDSZEREI**(a doktori képzés fakultatív tárgya)**

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	ősz
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Dr. Heka László		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Összehasonlító Jogi és Jogelméleti Intézet		
8) A tárgy oktatásának célja					
A tantárgy célja átfogó ismeretek nyújtása a balkáni államok jogfejlődésének, berendezkedésének és mai jogrendszereinek megismertetése, bemutatása. Ismerteti a balkáni népek szokásjogi gyűjteményeit, a hegyvidékiek sajátos jogi kultúráját. A hallgató megismerheti a Balkán régió történetét és a „lőporos hordó” jelszó hátterét, amely összefonódik a nemzeti, vallási és politikai viszonyokkal. Végül foglalkozik a térség államainak hatályos jogrendszerivel.					
9) A tárgy tematikája					
A Balkán s a balkáni államok meghatározása A déli szláv népek jogfejlődése Közös szláv szokásjog, jogi intézmények Dusan István szerb cár törvénye Vinodoli Törvénykönyv, Poljicai Statutum A hegyvidékiek (Koszovó, Macedónia, Montenegró, Bulgária, Észak-Albánia, Görögország) szokásjoga Kanun i Lekë Dukagjinit (Lek Dukagjini Törvénykönyve) A vérbosszú A montenegrói Vaszojevicsék Tizenkét Pontos Törvénye Az oláh romák igazságszolgáltatása (Romani Kris) Az iszlám jog alkalmazása a Balkán térségben A Szerb-Horvát-Szlovén Királyság (1929-től Jugoszlávia) jogrendszere Bulgária, Románia, Görögország, Albánia, Törökország 20. századi joga Az önrendelkezési és elszakadási jog érvényesítése a jugoszláv föderációban A balkáni államok hatályos jogrendszereinek összehasonlítása a következő témakörök keretében: Törvényhozás, köztársasági elnök, igazságszolgáltatás, emberi jogok és szabadságok, állampolgárság Hágai Nemzetközi Büntetőtörvényszék (ICTY) és utódja (MICT)					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
Ajánlott irodalom: Heka László: A Balkán országainak intézmény- és jogrendszere. Szeged, 2013.					
11) A számonkérés jellemzői:		Szóbeli vizsga			
12) Kompetenciák					
Tudás					

- Rendelkezik az adott tudományterület tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével.
- Alkotó módon megérti az adott tudományterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát.
- Rendelkezik adott tudományterület önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel.

Képességek

- Képes az adott szakterület kreatív analízisére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékelő és kritikai tevékenységre.
- Alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja szakterületének sajátos ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
- Képes az elvi kérdések újszerű, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak kreatív kidolgozására.
- Képes új projektek tervezésére, megvalósítására, adott tudományterületen kutatást végezni, új technikákat és megközelítéseket kialakítani.
- Képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására.
- Képes szakterülete szempontjából lényeges új viszonyok, a személyes és közösségi lét szempontjából releváns, átfogó összefüggések felépítésére és közvetítésére.

Attitűdök

- Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a szakterület sajátosságából következően járulnak hozzá szakmai hálózatépítés folyamatához.
- Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a kutatási területén jelen pillanatban még átláthatatlan, előrejelezhetetlen kutatási problémáinak azonosítását és megoldását.
- Jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság állandósulása, a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása.

Autonómia és felelősség

- Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és kezdeményez új gyakorlati megoldásokat.
- Vezető szereppel és magas szintű kooperációval képes részt venni az elméleti és gyakorlati kérdések megfogalmazásában.
- Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterület szakembereivel.
- Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.

**A TITKOSSZOLGÁLATOK VIZSGÁLATÁNAK JOGI, POLITOLÓGIAI,
SZOCIOLÓGIAI, TÖRTÉNETI ÉS PSZICHOLÓGIAI KÉRDÉSEI**

(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Dr. Révész Béla c. egyetemi tanár		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Politológiai Tanszék		
8) A tárgy oktatásának célja					
A titkosszolgálatok vizsgálata önálló, interdiszciplináris kutatási területté vált a 20. század második felétől, különösen a hidegháború és a rendszerváltások után. A kutatások során öb tudományág – történelem, politikatudomány, jog, szociológia, pszichológia, biztonságpolitika, nemzetközi kapcsolatok – alakította ki a kurzuson feldolgozandó szempontjait. A kurzus a titkosszolgálatok társadalom- és politikatörténeti kutatásainak jelentős eredményeit felhasználva igyekszik a múltkutatás időbeni határvonalát (egyben korlátait) átlépni és eljutni a jelen, illetve a prognosztizálható jövő összefüggéseinek vizsgálatáig. Ehhez a digitális eszközök felhasználása mellett eredeti archív illetve jelenkori dokumentumok bemutatására, elemzésére is sor kerül.					
9) A tárgy tematikája					
1. A titok – fogalma, típusai, funkciói, történelmi változásai, kutathatósága. 2. A titkosszolgálatok létrejöttének, szervezeti fejlődésének, belső működésének és személyi állományának vizsgálata 3. A titkosszolgálatok intézményesülése a modern állam működésébe. A végrehajtó hatalom, a pártstruktúrák és a titkosszolgálatok összefonódásáról. 4. A titkosszolgálatok autonómiája vs.. politikai instrumentalizáltsága 5. Demokratikus ellenőrzés, parlamenti felügyelet, jogállami keretek vizsgálata. 6. A titkosság a transzparenciával, a nemzetbiztonság az alapjogok összeegyeztethetősége. Szabályozás, adatvédelem, bírósági kontroll. 7. Hírszerzési ciklus, információgyűjtés–elemzés–döntéshozatal folyamata. 8. Elemzői munka, dezinformáció, pszichológiai hadviselés, fedett akciók. Adatgyűjtés és -feldolgozás módszertana. 9. A stratégiai és taktikai hírszerzés különbségei, valamint a sikeresség/kudarckutatás; Nemzetközi együttműködés és rivalizálás 10. Mesterséges intelligencia, big data, megfigyelő rendszerek. 11. A titkosszolgálatok és a magáncégek közötti határ elmosódása 12. A titkosszolgálatok reprezentációja a médiában, irodalomban, filmekben.					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
Andrew, Christopher M.: Titkos világ: a hírszerzés története I-II. Budapest, Európa, 2021. 674 + 688 pp. Mark M. Lowenthal Hírszerzés - A titkoktól a politikai döntésekig. Antall József Tudásközpont, Budapest 2017. 616 p. Révész Béla: Források a politikai pszichológia tanulmányozásához: szöveggyűjtemény. Szeged, JATEPress, 2001. 231 p. Állambiztonsági parancsokgyűjtemény. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – https://www.abparancsok.hu/ (a nyomtatott anyagok feltöltve a CooSpace felületére)					

11) A számonkérés jellemzői:	A kollokvium anyagát az előadások, az írásos tananyag és az előadásokon feldolgozott dokumentumok képezik.
12) Kompetenciák	
Tudás • Rendelkezik az adott tudományterület tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével. • Alkotó módon megérti az adott tudományterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát. • Rendelkezik adott tudományterület önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel. Képességek • Képes az adott szakterület kreatív analízisére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékelő és kritikai tevékenységre. • Alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja szakterületének sajátos ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit. • Képes az elvi kérdések újszerű, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak kreatív kidolgozására. • Képes új projektek tervezésére, megvalósítására, adott tudományterületen kutatást végezni, új technikákat és megközelítéseket kialakítani. • Képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására. • Képes szakterülete szempontjából lényeges új viszonyok, a személyes és közösségi lét szempontjából releváns, átfogó összefüggések felépítésére és közvetítésére. Attitűdök • Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a szakterület sajátosságából következően járulnak hozzá szakmai hálózatépítés folyamatához. • Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a kutatási területén jelen pillanatban még átláthatatlan, előjelezhetetlen kutatási problémáinak azonosítását és megoldását. • Jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság állandósulása, a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása. Autonómia és felelősség • Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és kezdeményez új gyakorlati megoldásokat. • Vezető szereppel és magas szintű kooperációval képes részt venni az elméleti és gyakorlati kérdések megfogalmazásában. • Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterület szakembereivel. • Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.	

**POLITIKAI ÉS JOGI KULTÚRA: A JOG ÁTPOLITIZÁLÁSA
MAGYARORSZÁGON**

(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Löffler Tibor		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Politológiai Tanszék		
8) A tárgy oktatásának célja					
A kurzus a jognak és jogszabályoknak a politikai gyakorlatban, s különösen a pártpolitikában játszott szerepét vizsgálja meghatározott összefüggésben: a politikai aktorok milyen célból és érdekek szerint nyúlnak a joghoz, és a politikai konfliktusok megvívásakor hogyan, milyen logika mentén használják fel a jogot. A kurzus célja, hogy a hallgató betekintést nyerjen a jogi kereteken belül egymásnak feszülő politikai logikákba, a jog „instrumentalizálásának” politikai stratégiáiba, valamint a politikai és jogi kultúra kölcsönhatásaiba.					
9) A tárgy tematikája					
1. A „jogideológia” és „jogi kultúra” politikai metszetben. A politikai aktorok jogi kultúrája, alkotmányhoz, törvényekhez és jogszabályokhoz való attitűdjük. Politikai célokat és érdekeket szolgáló jogideológiák alkotása és alkalmazása.					
2. Az „ellenzék” mint közjogi kategória. Milyen politikai okok miatt kellett a magyar alkotmánybíróságnak állást foglalnia arról, hogy a politikai pártok miért, milyen alapon tekintendők ellenzéknek?					
3. A „csonkakuratóriumok”. Közjogi játszmák a pártpolitikai ellenfeleknek a közmédia kuratóriumi elnökségeiből való kiszorítására.					
4. Politikai bűn és politikai kriminalizáció. A politikai ellenfelek büntetőjog-ideológiai stigmatizálása.					
5. Perlési politizálás. A feljelentés a magyar politikai pártok és politikusok politikai gyakorlatában.					
6. Jog és szimbolikus politika: az önkényuralmi jelképek. Politikai értékek és ideológiák az „önkényuralmi jelképek” használatának jogi szabályozása mögött, és a vonatkozó politikai-ideológiai jogértelmezések.					
7. Politika – igazságtétel – igazságtételi törvények. Politikai-ideológiai érvek pro s kontra.					
8. Az átvilágítás (lusztráció). Az átvilágítási törvények mögött meghúzódó politikai és ideológiai megfontolások, a törvényalkalmazás során kirobbant politikai-ideológiai harcok.					
9. Politikai és erkölcsi rehabilitációk. Politikai-ideológiai reakciók egyes ügyekre, rehabilitációkra.					
10. Pártok feloszlata. Milyen pártpolitikai érdekek húzódnak meg egyes pártok feloszlatajának igénye vagy követelése mögött?					
11. Politikai cselekvés és állampolgári engedetlenség. Az „állampolgári engedetlenség” mint politikai ideológia.					
12. Közjogi érvénytelenség és politikai érvényesség. A „közjogilag érvénytelen” népszavazás politikailag érvényessé tételének politikai stratégiája.					
13. Jogi kultúra és politikai kultúra: a „büntető populizmus” és értelmezése.					

10) Az írásos tananyag, segédanyag	
Paczolay Péter: Alkotmánybíráskodás a politika és a jog határán. In uő. (szerk.): Alkotmánybíráskodás, alkotmányértelmezés. Budapest, 1995, 9-32. Lánczi András: Jog és politika határán. Kommentár, 2010/6. Szente Zoltán: Jog és politika határán: az alkotmánybíróságok és az alkotmánybíráskodás jellegéről. In Gárdos-Orosz Fruzsina – Szente Zoltán (szerk.): Jog és politika határán. Alkotmánybíráskodás Magyarországon 2010 után. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2015. 13-40. oldalak. Pesti Sándor: Jog és politika viszonya a 2010 utáni Magyarországon. Kommentár, 2018/1.	
11) A számonkérés jellemzői:	Írásbeli dolgozat, előtte beadandó dolgozat készítése a hallgatóval közösen meghatározott témából.
12) Kompetenciák	
Tudás A hallgató rendelkezik a politikai- és jogi kultúra, valamint az ideológia általános és specifikus jellemzőinek, továbbá megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével. Alkotó módon érti meg ezeknek a tudományterületeknek az alapvető összefüggéseit, elméleteit, alapfogalmait és terminológiáit. Kellő szakmai (politológiai) ismeretekkel rendelkezik a politikai harc logikáiról és racionalitásairól, valamint normatív határaitól. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik a politikai indíttatású jogideológiák definiálásához és lokalizálásához, valamint a tudományos értelemben vett, módszertani jellegű ideológiakritika műveléséhez. Ezek alapján rendelkezik adott az önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel. Képességek A hallgató képes a politikai- és jogi kultúra, valamint az ideológia kreatív elemzésére, átfogó (általános) és specifikus (különös) összefüggések feltárására, a definiált problémákra alapozódó szintézisek megalkotására, ezáltal pedig a szintetizáló gondolkodásra, értékelő és kritikai tevékenységre. Képes felismerni, lokalizálni és definiálni a politikai indíttatású jogalkotás és jogalkalmazás mögötti politikai motívumokat és az értelmezések mögött meghúzódó – szintén politikai indíttatású - értelmezési stratégiákat is. Képes alkalmazni és továbbfejleszteni a megismert és tanult ismeretszerzési és problémamegoldási módszereket, a mások által már tárgyalt, elemzett problémákat kreatív módon vagy korszerűbb metodikával újragondolni és újraértékelni. Attitűdök A hallgató szkeptikus a politikai és tudományos sztereotípiákkal, fix/abszolút/abszolutizált ismeretekkel és ideológiákkal, valamint az ideologikus és előítéletes gondolkodással szemben. Az ismeretszerzés és elemzés során tárgyilagosságra, (politikai-ideológiai) elfogulatlanságra törekszik, és arra, hogy az ideologikus tudással szemben szakmailag (politológiaiilag) megalapozott tudással rendelkezzen. Olyan érdeklődéssel és tanulási hajlandósággal rendelkezik, melyek birtokában az idevágó kutatási területén a későbbiekben hatékonyabban tudja a még ismeretlen kutatási problémákat azonosítani és megoldani. Kritikusan viszonyul a jognak a jog politikai-ideológiai instrumentalizálásából eredő leértékelődéséhez, „inflálódásához”, különös tekintettel a jogállamiság egyszerre	

alkotmányos-politikai értékének védelmére. Elkötelezett az alkotmányos és jogállami demokrácia, valamint annak alapértékei mellett. Az őt a téma- és problémakörből óhatatlanul is érő politikai-ideológiai kihívások ellenére szilárd szakmai és hivatásetikai elköteleződés jellemzi.

Autonómia és felelősség

A hallgató felelősséggel vállalja etikai kérdések felvetését és megválaszolását az általa definiált vagy újonnan felmerült elméleti és gyakorlati kérdések kapcsán. Ennek megfelelően elkötelezett az alkotmányos és jogállami demokrácia, valamint annak alapértékei mellett. A megszerzett képességek, a kritikus attitűd és az értékelkötelezettség révén a szakmai és a társadalmi-politikai (szakpolitikai) vitákban motiváltabban alakítja ki álláspontját a szakmailag adekvát érveléshez, ezért képes arra, hogy a tudományterület szakembereivel egyenrangú és vitapartneri szerepet töltsön be a szakmai fórumokon és a társadalmi nyilvánosság más fórumain.

AZ ÁLLAMOT ÉRŐ KIHÍVÁSOK A XXI. SZÁZADBAN

(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Beszámoló (ötffokozatú)[an1]	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Merkovity Norbert, PhD habil		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Politológiai Tanszék		
8) A tárgy oktatásának célja					
A kurzus célja, hogy a hallgatók átfogó képet kapjanak az államot érő 21. századi kihívásokról, különösen az információs térben zajló folyamatok tükrében. A hallgatók elsajátítják az e-demokrácia, e-kormányzás és e-közigazgatás főbb elméleteit és gyakorlati példáit, valamint megismerik a politikai kommunikáció legújabb kutatásait, köztük a figyelemalapú politika elméletét. A kurzus során képessé válnak a politikai rendszer és az állampolgárok közötti viszonyt a digitális korszak sajátosságain keresztül értelmezni, és azonosítani azokat a tendenciákat, amelyek meghatározzák a demokratikus részvétel és a kormányzás jövőjét. A megszerzett tudást a hallgatók önálló elemzésekkel, referátumokkal és írásos tanulmányokkal mélyítik el. A kurzus ösztönzi őket arra, hogy saját doktori kutatási témájukhoz kapcsolódva készítsenek elemzést, amely hozzájárulhat a tudományos diskurzus fejlesztéséhez, és új kutatási irányokat is kijelölhet számukra.					
9) A tárgy tematikája					
A kurzus a 21. században az államot érő legfontosabb kihívásokat elemzi társadalomtudományi, különösen politikatudományi és államtudományi nézőpontból. A politikai kampányok, a kormányzás és a parlamentarizmus átalakulását vizsgálja az információs tér, a digitális nyilvánosság és a technológiai innovációk összefüggésében. A kurzus egyszerre közelít a politics oldaláról (politikai kommunikáció, figyelemalapú politika, választási kampányok) és a policy oldaláról (e-demokrácia, e-kormányzás, e-közigazgatás, digitális szabályozás). A hallgatói kutatási igényekhez igazodva a következő főbb témákat öleli fel a kurzus: • Az információs társadalom és az állam • Az állam és a kormány a digitális nyilvánosságban: a politikai közszféra átalakulásai • eDemokrácia, eKormányzás és eKözigazgatás: digitális kori és transzformatív kormányzás • Közösségi oldalak, új pártok és mozgalmak: politikai szereplők magatartása az online térben • Radikalizmus, populizmus és dezinformáció az információs hálózatokon • A politikai kampányok evolúciója: az internetes korszak kezdeteitől a platformlogikáig • A kormányok és nemzetközi szervezetek válaszai a digitális nyilvánosság kihívásaira • A parlament és a képviseleti demokrácia digitális kihívásai, a mesterséges intelligencia kihívásai • Politikai kommunikáció és közpolitikai válaszok: a policy terület kommunikációs aspektusai • A figyelemalapú politika és az algoritmikus kormányzás jelene és jövője					

10) Az írásos tananyag, segédanyag	
Aalberg, Toril, Esser, Frank, Reinemann, Carsten, Strömbäck, Jesper & de Vreese, Claes (szerk.) (2017): Populist Political Communication in Europe. New York: Routledge. (ISBN: 978-113-8654-79-2) Allcott, Hunt & Gentzkow, Matthew (2017): Social Media and Fake News in the 2016 Election. <i>Journal of Economic Perspectives</i>, Vol. 31, No. 2, 211–236. Blumler, Jay G. (2016): The Fourth Age of Political Communication. <i>Politiques de communication</i>, Vol. 4, No. 1(6), 19–30. Chadwick, Andrew (2006): Internet Politics: states, citizens, and new communication technologies. Oxford: Oxford University Press. (ISBN: 978-019-517-773-2) Dunleavy, Patrick, & Margetts, Helen (2010). ‘The second wave of digital era governance’, paper presented at American Political Science Association Conference, 4 September 2010, Washington. Dunleavy, Patrick, Margetts, Helen, Bastow, S., & Tinkler, J. (2006). Digital Era Governance: IT Corporations, the State and E-Government. Oxford: Oxford University Press. (ISBN: 978-019-9547-00-5) Froio, Caterina, Bevan, Shaun & Jennings, Will (2016): Party Mandates and the Politics of Attention: Party Platforms, Public Priorities and the Policy Agenda in Britain. <i>Party Politics</i>, Online First: 2016. január 20. Doi: 10.1177/1354068815625228. Gibson, Rachel & Ward, Stephen (2009): Parties in the digital age: A review article. <i>Representation</i>, 45(1), 87–100. Gaisbauer, Felix, Pournaki, Armin, Banisch, Sven, & Olbrich, Eckehard (2021). Ideological differences in engagement in public debate on Twitter. <i>PLoS One</i>, 16(3), e0249241. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0249241 Gessler, Theresa, & Hunger, Sophia (2022). How the refugee crisis and radical right parties shape party competition on immigration. <i>Political Science Research and Methods</i>, 10(3), 524–544. https://doi.org/10.1017/psrm.2021.64 Kelly, Peter (2016): The Self as Enterprise: Foucault and the Spirit of 21st Century Capitalism. Milton Park: Routledge. (ISBN: 978-140-9473-57-2) Merkovity Norbert (2012) Bevezetés a hagyományos és az új politikai kommunikáció elméletébe. Szeged: Pólay Elemér Alapítvány. (ISBN:978-963-9650-99-2) Merkovity Norbert (2016): Az önmediatizáció jelensége az online politikai kommunikációban. <i>Politikatudományi Szemle</i>, Vol. 25, No. 2, 111–132. Mudde, Cas (2013): „Three Decades of Populist Radical Right Parties in Western Europe: So What?” <i>European Journal of Political Research</i> Vol. 52, No. 1, 1–19. Mudde, Cas & Kaltwasser, Cristobal Rovira (szerk.): Populism in Europe and the Americas: Threat or Corrective for Democracy? New York: Cambridge University Press. (ISBN: 978-110-7023-85-7) Scullion Richard et al (2013). The Media, Political Participation and Empowerment. London: Routledge. (ISBN: 978-041-5633-49-9)	
11) A számonkérés jellemzői:	A kurzus számonkérése egyéni beadandó készítéséből áll. A hallgatóknak a félév során egy, a kurzus tematikájához kapcsolódó témát kell választaniuk, amely illeszkedik saját doktori kutatási projektjükhöz. Ennek alapján egy háttér tanulmányt / elemző esszét dolgoznak ki (15–20 oldal terjedelemben), amelyben bemutatják: az adott témához kapcsolódó elméleti és empirikus szakirodalmat, a kutatási kérdésük szempontjából releváns vitákat és trendeket, valamint javaslatot tesznek arra, hogyan illeszthető a téma a saját disszertációs kutatásukba.

	A beadandó célja, hogy a hallgatók mélyebb szakirodalmi és elméleti tudást sajátítsanak el, és ezáltal megalapozzák disszertációs munkájukat. Tudományos integritás: a kurzus során a mesterséges intelligencia használata engedélyezett, a Szegedi Tudományegyetem és a tudományos közélet által lefektetett irányelvek betartásával.
12) Kompetenciák	
Tudás A hallgató: - ismeri az e-demokrácia, e-kormányzás és e-közigazgatás legfontosabb elméleteit és gyakorlati megközelítéseit, - átlátja a politikai kommunikáció 21. századi változásait, különösen a digitális nyilvánosság és az információs tér sajátosságait, - megérti a figyelemalapú politika elméleti alapjait és gyakorlati következményeit, - rendelkezik a radikalizmus, populizmus és dezinformáció társadalmi és politikai hatásainak tudományos értelmezésével. Képességek A hallgató: - képes a saját doktori kutatási témáját összekapcsolni a kurzus által tárgyalt elméletekkel és trendekkel, - tudományos igényességgel feldolgozza és kritikusan értékeli a releváns nemzetközi szakirodalmat, - képes a politikai és kormányzási folyamatokat többdimenziós (politics–policy) keretben értelmezni, - önállóan készít elemző tanulmányt egy komplex politikatudományi problémáról. Attitűdök A hallgató: - nyitott a digitális politikai folyamatok interdiszciplináris megközelítésére (pl. kommunikáció-, jog-, informatikatudományi kapcsolódások), - érdeklődő és kritikus hozzáállást tanúsít a demokratikus intézmények digitális kihívásaival szemben, - elkötelezett a tudományos etika és a transzparens kutatási gyakorlat mellett, - fogékony a politikai kommunikáció globális és lokális trendjeinek összevetésére. Autonómia és felelősség A hallgató: - önállóan választ és dolgoz fel kutatási témát a doktori program keretében, - felelősséget vállal a beadott tanulmány tudományos megalapozottságáért és eredetiségéért, - képes doktori szinten bekapcsolódni a tudományos közösség vitáiba (pl. konferencia-előadás, publikáció), - készen áll a megszerzett tudás továbbadására (pl. oktatásban, szakmai fórumokon) és mások munkájának konstruktív értékelésére.	

TÖBBSZINTŰ KORMÁNYZÁS ÉS EURÓPAI TERÜLETI EGYÜTTMŰKÖDÉS**(a doktori képzés fakultatív tárgya)**

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Dr. Fejes Zsuzsanna, PhD, habil, egyetemi docens		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézet		
8) A tárgy oktatásának célja					
A kurzus célja a többszintű kormányzás elméletének és gyakorlatának bemutatása, a nemzeti és európai szintű közpolitikai folyamatok vizsgálatával. A kurzus áttekintést ad az európai (szupranacionális) és szubnacionális kormányzás fogalmáról és működési mechanizmusairól, valamint a demokratikus kormányzás legfőbb alapelveiről. Az előadások olyan témákat érintenek, mint a szuverenitás, a kormányzás új formái, a politikai legitimitás kérdései, a szubszidiaritás és az arányosság elvei, valamint az európai területi együttműködés koncepciója. A kurzus részletesen vizsgálja az Európai Unió (EU) többszintű kormányzást érintő struktúrájának (MLG) főbb elemeit. A MLG jelentősen hozzájárul az Európai Unió kormányzási mechanizmusainak megértéséhez azáltal, hogy felhívja a figyelmet a különböző területi szinteken szerveződő ágazati szereplők közötti egyre összetettebb kapcsolatokra, és fontos kérdéseket vet fel a kormányzási stratégiákkal és azok működésével kapcsolatban, valamint azok demokratikus elszámoltathatóságra gyakorolt hatásairól. A kormányzáselméleti bevezetés és a kormányzási rendszerek történeti fejlődésének elemző leírása után a kurzus a hangsúlyt a többszintű kormányzás eredetére és kialakulására helyezi át. Az előadások áttekintést nyújtanak a nemzeti és európai szintű, valamint a helyi politikai döntéshozatali folyamatokról. Kvalitatív és kvantitatív adatok alapján elemzik és értékelik, hogy milyen hatást gyakorolnak a szubnacionális (területi) szereplők az EU-ra és a nemzetállamra; milyen állami kapacitásokra van szükség a határon átnyúló kormányzás új formáinak megvalósításához.					
9) A tárgy tematikája					
1. Bevezetés, tematika ismertetés. 2. A kormányzás eredete. Állam és kormányzás. A demokratikus kormányzás elvei. Centralizáció - decentralizáció. 3. A többszintű kormányzás elméleti háttere. MLG-modellek (Hooghe-Marks). 4. A többszintű kormányzás legfőbb kritériumai. A legitimitás és legitimáció kérdése: a hatékonyság és a hatékonyosság, a demokratikus felhatalmazás és a partnerség. 5. Az MLG szereplői: a nemzetek feletti szereplők és a nemzeti kormányok. A szubnacionális szereplők. 6. Az EU politikájának kialakítása: többszintű és állami központú. Esettanulmányok. 7. A többszintű kormányzás szerepe az európai területi és kohéziós politika végrehajtásában. Az európai területi együttműködés fogalma. MLG és az európai határokon átnyúló együttműködések. 8. Az MLG és az Európai Régiók Bizottsága. Fehér Könyv a többszintű kormányzásról (CoR, 2009) 9. A globalizáció és a többszintű kormányzás: kihívások és kilátások.					

10. A kurzus értékelése.	
10) Az írásos tananyag, segédanyag	
KÖTELEZŐ IRODALOM - Bache, I.: Multi-Level Governance in the European Union. In: David Levi-Faur (ed.): The Oxford Handbook of Governance. Oxford University Press, 2012. ISBN: 9780199560530 - Hooghe, L. – Marks, G.: Multi-level Governance and European Integration. Rowman & Littlefield Publishers, New York and Oxford, 2001. AJÁNLOTT IRODALOM - Conzelmann, T. – Smith, R. (eds.): Multi-Level Governance in the European Union: Taking Stock and Looking Ahead. Baden-Baden: Nomos. 2008. - Homsy, G. C. – Liu, Z. – Warner, M. E.: Multilevel Governance: Framing the Integration of Top-Down and Bottom-Up Policymaking. International Journal of Public Administration, 2018. 1-11. - Papadopoulos, Y.: Accountability and multilevel governance: more accountability, less democracy? West European Politics, 33 (5) 2010. 1030–1049. - Pierre, J.: Globalization and governance. Edward Elgar, USA, 2013. - Stephenson, P.: Twenty years of multi-level governance: ‘Where Does It Come From? What Is It? Where Is It Going?’. Journal of European Public Policy, 20 (6) 2013. 817–837. - Verdun A. – Zeitlin J.: Introduction: the European Semester as a new architecture of EU socioeconomic governance in theory and practice, Journal of European Public Policy, 25 (2) 2018. 137-148. - Zürn, M.: Global governance as multi-level governance. In: David Levi-Faur (ed.): The Oxford Handbook of Governance. Oxford University Press, 2012. ISBN: 9780199560530 Documentumok: - White Paper on European Governance, The European Commission 2001. - White Paper on Multi-level Governance, The Committee of the Regions 2009.	
11) A számonkérés jellemzői:	írásbeli beszámoló
12) Kompetenciák	
Tudás - Rendelkezik az adott tudományterület tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével. - Alkotó módon megérti az adott tudományterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát. - Rendelkezik adott tudományterület önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel. Képességek	

- Képes az adott szakterület kreatív analízisére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékelő és kritikai tevékenységre.
- Alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja szakterületének sajátos ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
- Képes az elvi kérdések újszerű, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak kreatív kidolgozására.
- Képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására.

Attitűdök

- Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a kutatási területén jelen pillanatban még átláthatatlan, előjelezhetetlen kutatási problémáinak azonosítását és megoldását.
- Jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság állandósulása, a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása.

Autonómia és felelősség

- Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és kezdeményez új gyakorlati megoldásokat.
- Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterület szakembereivel.
- Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.

A PANDEKTISZTIKA ÉS HATÁSA A MAGYAR MAGÁNJOG TUDOMÁNYÁRA
(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Dr. habil. Pozsonyi Norbert		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Római Jogi Tanszék		
8) A tárgy oktatásának célja					
A tárgy oktatásának célja, hogy megismertesse a doktori képzésben részt vevő hallgatókat a modern magánjogi dogmatika alapjául szolgáló német pandektisztika tudományának alapjaival, illetőleg ezen irányzat magyar magánjog tudományra gyakorolt hatásaival, e körben kiemelt figyelmet szentelve Szászy-Schwarz Gusztáv iskolateremtő munkásságának.					
9) A tárgy tematikája					
1) A pandektisztika fogalmi ismérvei 2) Történeti iskola kibontakozása 3) A pandektisztika differenciálódása (dogmatikus és érdekkutató irányzat) 4) A korai pandektisztika hatása a magyar magánjog tudományára 5) A dogmatikus irányzat hatása a magyar magánjog tudományra 6) Az érdekkutató irányzat hatása a magyar magánjog tudományra 7) Szaszy-Schwarz Gusztáv élete és munkássága 8) A pandektisztika sorsa a két világháború közötti Magyarországon					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
PÓLAY Elemér: A pandektisztika és hatása a magyar magánjog tudományára, Szeged, 1976. HAMZA Gábor: Die Entwicklung des Privatrechts auf römischrechtlicher Grundlage, unter besonderer Berücksichtigung der Rechtsentwicklung in Deutschland, Österreich, der Schweiz und Ungarn, Budapest, 2002. ZLINSZKY János: Jhering időszzerűsége, in: (szerk.: Frivaldszky János – Pokol Béla) Rudolf von Jhering és jogelméletének hatása , Budapest, 2011, 7-11.					
11) A számonkérés jellemzői:		egyéni munkán alapuló teljesítés, amely illeszkedik a hallgató kutatási témájához			
12) Kompetenciák					
Tudás A tantárgyat az a hallgató teljesítheti, aki • elsajátítja a pandektisztika történetének és módszertanának – az önálló kutatómunka folytatásához szükséges – alapjait. • rendelkezik az adott tudományterület tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével. • alkotó módon megérti az a pandektisztika tudományának összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát.					

Képességek

A tantárgyat az a hallgató teljesítheti, aki

- képes e speciális szakterület kreatív analízisére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékelő és kritikai tevékenységre.
- alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja szakterületének sajátos ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.

Attitűdök

A tantárgyat az a hallgató teljesítheti, aki

- elkötelezett a jogtörténeti szemléletmód erősítése iránt, elsajátítja az kritikus gondolkodásmód képességét,
- a saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a szakterület sajátosságából következően járulnak hozzá szakmai hálózatépítés folyamatához.
- rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, amely lehetővé teszi a kutatási területén a kutatási problémáinak azonosítását és megoldását.
- jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság állandósulása, a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása.

Autonómia és felelősség

A tantárgyat az a hallgató teljesítheti, aki

- alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és szemléletmódok kialakítását.
- vezető szereppel és magas szintű kooperációval képes részt venni az elméleti és gyakorlati jellegű kérdések megfogalmazásában.
- képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterületének szakembereivel.

AKTUALITÁSOK ÉS KIHÍVÁSOK AZ ÜZLETI JOGBAN

(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Dr. Blazovichné Prof. Dr. Gellén Klára		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Üzleti Jogi Intézet		
8) A tárgy oktatásának célja					
A kurzus a gazdasági szektor több meghatározó területét járja körül a vállalkozások nézőpontjából. Miután beazonosításra kerülnek a piac, az üzleti és kereskedelmi élet szereplői, a fogyasztóvédelem, a reklámjog és az adatvédelem alapvető szabályai kerülnek részletes ismertetésre. A kurzus ezt követően a lehetséges gazdasági kapcsolatok, a piaci környezet, és a gazdasági verseny szabályait járja alaposan körül. Majd a befektetői szektor témaköréből az értékpapírok és a befektetővédelem alapvető szabályai következnek. A folyamatosan változó üzleti környezetre tekintettel, a kurzus a digitalizációs fejlődés üzleti életet alakító jogi tényezőire is rávilágít.					
9) A tárgy tematikája					
Tematika: 1. Az üzleti élet alanyai. Üzleti jogi kapcsolatok. B2B B2C, stb. Az üzleti szféra magánjogi és közjogi vetületei; A vállalkozások tevékenységének általános modellje 2. Az üzleti élet szerződése, a kereskedelmi szerződések, az üzleti élet szerződéseinek jellemzői 3. Gazdasági folyamatok jogi modellezése: a vállalkozások indításának jogi kerete. Gazdasági folyamatok jogi modellezése: a termelési és szolgáltatási folyamatok modellezése 4. Beszerzések és a pénzügyi finanszírozás jogi keretei; pénzügyi fizetési módok; A kintlévőségek kezelése 5. Értékpapírijogi alapok; Értékpapírok szerepe a gazdasági életben 6. Állam és a vállalkozások; A koncessziós szerződés; 7. A Piac- és a verseny szabadsága - garanciák és kötelezettségek 8. Fogyasztóvédelem 9. Marketing és reklámjog 10. Adatvédelem az üzleti életben					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
Tóth Tihamér: Uniós és magyar versenyjog (Wolters Kluwer, 2020.) Jóri András: Adatvédelem és információszabadság a gyakorlatban (Wolters Kluwer, 2012.) Miskolczi Bodnár Péter; Sándor István: A fogyasztóvédelmi jog európai gyökerű magyar szabályozása (Patrocinium Kiadó, 2013.)					

11) A számonkérés jellemzői:	Házidolgozat elkészítése ½ - 1 évben.
12) Kompetenciák	
Tudás • A hallgató megismeri a gazdasági szektor több meghatározó területét a vállalkozások nézőpontjából. • Rendelkezik adott tudományterület önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel. Képességek • Képes kompetencia-határainak felismerésére és betartására. • Képes ismeretei megfelelő helyzetben és módon való önálló és adekvát alkalmazására. • A szakirodalom, jogszabályok, kapcsolódó jogterületek, más határtudományi területek elmélyült ismerete. • A jogalkalmazás aktuális eseteit, tendenciáit ismeri. • A szakterület nemzetközi, illetve európai uniós szabályainak ismerete. Attitűdök • Önálló, pontos, felelősségteljes munkavégzés. • Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a szakterület sajátosságából következően járulnak hozzá szakmai előmeneteléhez. Autonómia és felelősség • A megszerzett tudás alkalmazható az üzleti élet különböző területein felmerülő, jogi felkészültséget igénylő tevékenység végzése során. • Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, kutatási irányokat és gyakorlati megoldásokat.	

ADÓRENDSZERÜNK FELÉPÍTÉSE, ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI ÉS EGYES SPECIALITÁSAI

(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavasz
4) Kurszus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Dr. Kampler Béla egyetemi docens		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Üzleti Jogi Intézet		
8) A tárgy oktatásának célja					
A magyar közbevételi jog felépítésének, valamint az anyagi és eljárásjogi előírásai ismertetésén keresztül az általános és speciális jellemzőinek a bemutatása, kitérve az egyes nemzetközi adójogi összefüggésekre és az Európai Unió Bíróságának adójogi szabályozásunkat érintő egyes döntéseire is. Továbbá cél az adózással kapcsolatos alapvető tudományos kérdések, így az adóelméletek, az adózás legitimációja és igazságossága, valamint az adózás alkotmányos kereteinek bemutatása. Ismertetésre kerülnek az adójogi jogviszony sajátosságaival, az adótényállással, az adópolitikával, a kötelező befizetések és a költségvetési támogatások rendszerezésével kapcsolatos kérdések is. Szintén cél a közbevételi jogra összpontosítva az adójog (ideértve társadalombiztosítási alapok javára történő befizetéseket is) és illetékjog anyagi és eljárás jogi kérdéseinek bemutatása. A közvetlen és közvetett adók között kiemelten kezeltek a személyi jövedelemadó, a társasági adó, az általános forgalmi adó, valamint a jövedéki adó, illetve helyi és települési adó adónemek anyagi jogi szabályai, míg az eljárás jog vonatkozásában lényeges témaköröket jelent az adózás alanyainak, alapelveinek, az adókötelezettségek és adómegállapítási módok és az adóellenőrzés folyamatának ismertetése, továbbá a jogkövetkezmények, a fizetési könnyítések és az adóvégrehajtás. Az eljárási jog központi eleme ugyanakkor a jogorvoslat és az adózói védelemhez való jog elemzése az adóigazgatási eljárások során, valamint az adóhatósági adómegállapítás korlátjainak vizsgálata, különös tekintettel az elévülés jogintézményére. Az elméleti megalapozást követően gyakorlati példák, bírósági döntések és számítási feladatok segítségével kerülnek az egyes témakörök bemutatásra, amelyek célja az egyes jogintézmények készség szintű megismerése és gyakorlatban történő alkalmazásának a biztosítása.					
9) A tárgy tematikája					
1. Az Alaptörvény pénzügyi jogi jellegű előírásai					
2. Az adózás alkotmányos alapjai és a közteherviselés alapvető szabályai <i>Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló törvény</i> V. és VII. fejezetében (44.§) foglaltaknak megfelelően					
3. A magánszemélyek jövedelme utáni adózás jellemzői (a személyi jövedelemadó alanyai, az adókötelezettség tárgya, jövedelemtípusok és adóztatásuk, az egyéni					

vállalkozók jövedelemadóztatása; a vagyonátruházásból származó és a tőkejövedelmek adóztatása, a természetbeni juttatások adózása, adókönyvitések az SZJA rendszerében)	
4. A gazdasági társaságok nyeresége utáni adózás jellemzői (alanyai, az adókötelezettség tárgya; a társasági adóalap meghatározása, összefüggések a számviteli szabályozással; az adó mértéke; az adókönyvitések a társasági adó rendszerében; a szervezetek osztalékadózási szabályai)	
5. A jövedelmek utáni adózás választható és az általánostól eltérő lehetőségei (KATA, KIVA, Átalányadó, EKHO)	
6. A kettős adóztatás elkerülésének lehetőségei és nemzetközi tendenciái, valamint küzdelem az adóelkerülési technikák ellen	
7. Az ÁFA általános jellemzése, alanya, tárgyi és területi hatálya, alapja, mértékrendszere, adómentességek, az ÁFA levonásának joga, elszámolása; egyéb adózási kötelezettségek és különös rendelkezések, az EU forgalmi adó rendszere	
8. Az önkormányzatok adóztatási lehetőségei, a helyi adóztatás szabályai, a helyi és az ún. települési adók	
9. A magyar illetékrendszer általános jellemzői és a vagyonszerzéshez kapcsolódó illetékjogi előírások	
10. Az Európai Unió Bíróságának adójogi szabályozásunkat érintő egyes döntései	
11. Jogorvoslati eszközök az adóigazgatásban	
12. A végrehajtási eljárás és specialitásai az adóigazgatásban	
13. Elévülés az adó- és illetékjogban	
14. Szankciók és egyéb jogkövetkezmények az adójogi előírások megsértése esetén	
15. A NAV felépítése, általános és speciális (online pénztárgép, online számlázás, EKÁER, ÁFA-adatszolgáltatás, stb.) ellenőrzési módszerei	

10) Az írásos tananyag, segédanyag	
- PÉNZÜGYI JOG I. (Simon István, ELTE EÖTVÖS Kiadó, Bp., 2019.) - PÉNZÜGYI JOG II. (Simon István, ELTE EÖTVÖS Kiadó, Bp., 2022.) - PÉNZÜGYI JOG (Szilovics Csaba, Inter-szféra Kiadó, Pécs, 2020.) - Dr. Herich György: Adótan 2025, Penta Unió, 2025. - Dr. Herich György: Adó magyarázatokkal 2025, Penta Unió, 2025. - Dr. Herich György: Adó 2025 Teszt és példatár, Penta Unió, 2025. - A személyi jövedelemadóról szóló törvény egységes szerkezetben, magyarázatokkal, Saldo, Budapest, 2015. - Az általános forgalmi adóról szóló törvény egységes szerkezetben, magyarázatokkal, Saldo, Budapest, 2015. - A társasági adóról szóló törvény egységes szerkezetben, magyarázatokkal, Saldo, Budapest, 2015. - Az illetéktörvény egységes szerkezetben, magyarázatokkal, Saldo, Budapest, 2015. - Kisadók magyarázatokkal, Saldo, Budapest, 2015. - Az adóeljárás törvény egységes szerkezetben, magyarázatokkal I-II-III., Saldo, Budapest, 2015.	
11) A számonkérés jellemzői:	1. Jelenléti vizsga A hallgatók jelenléti írásbeli vizsgát kell tenniük, amely két részből áll. A vizsgadolgozattal összesen 20 pontot lehet elérni, részenként 10-10 pont szerezhető. A feltett kérdések rövid, 1-3 pontos kérdésektől az 5-10 pontos

	esszé kérdésekig terjedően merülhetnek fel. A vizsgadolgozat megírására a hallgatóknak 45 perc áll rendelkezésükre. Az értékelés során a részben megfelelő válaszok esetében törtpontszám (pl. 0,1 pont) is szerezhető. A ponthatárok: • 16- 20 pont (jeles); • 13-15,99 pont (jó); • 10-12,99 pont (közepes) • 6-9,99 pont (elégséges) • 0-5,99 pont (elégtelen). Az elégséges érdemjegy eléréséhez a vizsgadolgozat mindkét részéből legalább 3-3 pont, összesen pedig 6 pont elérése szükséges. A jelenléti írásbeli vizsgákat a rendes és utóvizsga időszak valamennyi – vizsgáztatási szünettel (szénszünet) nem érintett – hetének szerdai napján, 9 órától a JK-104 Pólay teremben tervezzük megtartani. (A változtatás jogát értelemszerűen fenntartjuk.) A pontos időpontról és helyszínről a NEPTUN felületén, a vizsgára jelentkezéskor tájékozódhatnak. 2. Távolléti (online) vizsga Abban az esetben, amennyiben jelenléti vizsga megszervezése nem lehetséges vagy nem célszerű (így különösképp tekintettel a járványügyi helyzetre vagy az energiamegtakarítás szempontjaira) és az egyetemi / kari szabályozók és irányelvek lehetővé teszik, a kurzus online, szóbeli vizsga útján teljesíthető. A szóbeli online vizsgákat a rendes és utóvizsga időszak valamennyi hetének szerdai napján tervezzük meghirdetni. A szóbeli online vizsga előfeltétele, hogy a vizsga napján 8:30-tól megnyíló Coospace online vizsgatesztet beugró dolgozatként a hallgató eredményesen töltse ki. Eredményes beugró vizsgateszt hiányában a hallgató nem bocsátható szóbeli vizsgára. Az eredményes beugró dolgozatot író hallgatók 9 órától vehetnek részt a vizsgákon. FONTOS, hogy a hallgatók 9 órától készenlétben legyenek, mivel a szóbeli vizsga szólításra történik. A hallgatói oldalon a bejelentkezéskor létrehozandó és a vizsga alatt folyamatosan fennálló megbízható internet kapcsolat biztosítása a hallgatók kötelezettsége. A Kari irányelvek betartását nem biztosító instabil internetes kapcsolat vagy más akadály esetén a hallgató nem bocsátható szóbeli vizsgára.
12) Kompetenciák	

Tudás

- Rendelkezik az adott tudományterület tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével.
- Alkotó módon megérti az adott tudományterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát.
- Rendelkezik adott tudományterület önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel.
- Ismeri Magyarország sajátos nemzetgazdasági helyzetét és Magyarország Európai Unió csatlakozásából adódó kötelezettségeit.
- Ismeri a magyar államháztartás felépítését és a működésére vonatkozó legfontosabb elméleti megközelítéseket, a költségvetés jogi háttérét és működésének elveit. Ismeri az államháztartási gazdálkodás alapelveit.
- Ismeri Magyarország adórendszere, illetve a fizetési kötelezettségek jogforrástani és rendszertani alapjait, a fizetési kötelezettségek előírásának alkotmányos korlátait.
- Ismeri az adózás, az adóellenőrzés és a hatósági eljárás, továbbá az adóvégrehajtás különleges igazgatási szabályait, különös tekintettel a hatékony jogorvoslati jog és a védelemhez való jog érvényesülésének feltételeire.
- Ismeri a közvetlen adózás alapvető elemeit, a jövedelem- és nyereség adóztatásának alapjait, valamint az alternatív adóztatási lehetőségeket.
- Ismeri a közvetett adózás alapvető elemeit, a forgalmi adók jellemzőit és elhatárolásukat más adónemektől. Tudása felöleli az európai uniós jog által harmonizált jogterületeket.
- Azonosítja a magyar nemzetgazdasági érdekek kereskedelmi- és vámpolitika területén történő érvényesítésének lehetőségeit. Ismeri az uniós vámjog alapvető rendelkezéseit és az európai unió e hagyományos saját forrásának különleges kezelését.
- Ismeri a vagyonadók, a települési és a helyi adók rendszerét, alapvető rendelkezéseit.
- Ismeri a hatósági és igazgatási eljárások után fizetendő illetékek és díjak megállapításának alapvető szabályait.

Képességek

- Képes az adott szakterület kreatív analízisére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékelő és kritikai tevékenységre.
- Alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja szakterületének sajátos ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
- Képes az elvi kérdések újszerű, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak kreatív kidolgozására.
- Képes új projektek tervezésére, megvalósítására, adott tudományterületen kutatást végezni, új technikákat és megközelítéseket kialakítani.
- Képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására.
- Képes szakterülete szempontjából lényeges új viszonyok, a személyes és közösségi lét szempontjából releváns, átfogó összefüggések felépítésére és közvetítésére.

- Képes elhatárolni az Alaptörvény és a sarkalatos törvények rendelkezéseit az uniós jog követelményeitől. Képes a nemzeti pénzügyi jog rendelkezéseinek alkotmányos értelmezésére.
- Képes értelmezni és érvényesíteni az államháztartási alapelveket az államháztartás központi és helyi szintjein működő szervezetek gazdálkodása során.
- Képes a közpénzek felhasználásának nyomon követésére és a költségvetés megalapozottsága és végrehajtására vonatkozó komplex következtetések levonására.
- Képes rendszertanilag elhatárolni az egyes adónemeket és elemzni az adókötelezettségekhez kapcsolódó alkotmányos hiányosságokat, illetve az adónemekre vonatkozó, európai uniós joggal össze nem egyeztethető rendelkezéseket.
- Képes feltárni a hatékony jogorvoslati jog és a védelemhez való jog érvényesülésének akadályait.
- Képes elhatárolni a jövedelem- és nyereségadóztatás területén az adónemeket és adótárgyakat, valamint megvizsgálni az adóminimalizálás legalapvetőbb lehetőségeit.
- Képes összevetni az európai uniós jog által harmonizált szabályokat és a nemzeti rendelkezéseket.
- Képes elemezni a forgalmi adózás által biztosított választási lehetőségekben rejlő lehetőségeket.
- Képes elhatárolni a vámot és más vám jellegű adókat és egyéb fizetési kötelezettségeket, továbbá megkülönböztetni az áruk vámhatáron történő behozatala és kivitele során felmerülő uniós és nemzeti szabályokat.
- Képes feltárni a helyi és települési adók bevezetésének alkotmányos kereteit.
- Képes meghatározni a vagyonszerzéshez kapcsolódó fizetési kötelezettségeket.
- Képes kiszámítani a bírósági és más hatósági eljárások megindítása után felmerülő fizetési kötelezettségeket és felismerni a kedvezmények és mentességek alkalmazásának lehetőségeit.

Attitűdök

- Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a szakterület sajátosságából következően járulnak hozzá szakmai hálózatépítés folyamatához.
- Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a kutatási területén jelen pillanatban még átláthatatlan, előjelezhetetlen kutatási problémáinak azonosítását és megoldását.
- Jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság állandósulása, a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása.
- Tiszteli az európai értékeket és az uniós jog elvárásait. A pénzügyi jog rendelkezéseinek értelmezése során kiemelt figyelmet fordít az alkotmányos követelmények teljesülésére.
- Elkötelezett az átlátható és fenntartható államháztartási gazdálkodás elvei mellett. Tiszteletben tartja az összeférhetetlenségre és a közpénzek felhasználásának tisztaságához fűződő elveket.
- Motivált a gazdasági események valós és áttekinthető rögzítésének megvalósításában és a valós gazdasági események megfelelő értékelésében.
- Tiszteli az uniós jog elvárásait és a fizetési kötelezettségek alkotmányos korlátait. Motivált az európai uniós jogharmonizációs és nemzetközi adójog területén jelentkező fejlemények figyelemmel kísérésében.

- Kritikusan vizsgálja a hatékony jogorvoslati jog és a védelemhez való jog érvényesülését az adózás és adóvégrehajtás valamennyi szakaszában.
- Tiszteli a közteherviselés alapelveinek érvényesülését. Motivált a legális adóminimalizálás lehetőségeinek felkutatásában.

Autonómia és felelősség

- Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és kezdeményez új gyakorlati megoldásokat.
- Vezető szereppel és magas szintű kooperációval képes részt venni az elméleti és gyakorlati kérdések megfogalmazásában.
- Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterület szakembereivel.
- Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.
- Azonosul a pénzügyi jog rendszerében érvényesülő alkotmányos értékekkel és felelősséget vállal az uniós jog és az Alaptörvény rendelkezéseinek érvényesítésére.
- Azonosul a közpénzek beszedésére és felhasználására vonatkozó alapelvekkel, felelősséget vállal az átlátható és fenntartható államháztartási gazdálkodás megvalósulásáért.
- Azonosul az adójog rendszerében érvényesülő alkotmányos értékekkel és felelősséget vállal az uniós jog és az Alaptörvény rendelkezéseinek érvényesítésére.
- Felelősséget vállal a hatékony jogorvoslati jog és a védelemhez való jog biztosításáért.
- Azonosul a közteherviselés alapelveivel és felelősséget vállal az adózás jogszerű kereteinek kialakításáért.

A MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK KÖRNYEZETJOGI SZABÁLYOZÁSA
(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Dr. Farkas Csamangó Erika		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Üzleti Jogi Intézet		
8) A tárgy oktatásának célja					
A tárgy oktatásának célja a környezeti szabályozás egyik legfontosabb kérdésének, az éghajlatváltozás elleni küzdelemnek, illetve az energiajogon belül a megújuló energiaforrások jogforrásainak bemutatása, a szabályozás rendszerének felvázolása. A globális kihívások jelentős része (klímaváltozás, elsivatagosodás, biodiverzitás megőrzése stb.) fenntartható környezetvédelem nélkül nem oldható meg. A kurzust hallgatók közelebb kerülnek az energiajoghoz, a fenntarthatóság, energiahatékonyság fogalmának alakulásához, az ehhez kapcsolódó nemzetközi eseményekhez és a megújuló energiaforrásokra vonatkozó jogszabályi rendelkezések megismeréséhez.					
9) A tárgy tematikája					
1. Energiajogi és energiaipari alapismeretek: Az energia fogalma, energetika, energiaforrások csoportosítása, energiajog tárgyai, szabályozásának kezdetei. 2. Energiajogi alapelvek. Fenntarthatóság. Energiapolitika és környezetvédelem Nemzetközi energetikai szabályozás és energiapolitika. 3. Az Európai Unió Energiapolitikája. Energiastratégiák. RED Irányelvek. Tiszta Energia csomag 4. A megújuló energiahordozók fogalmának jogi meghatározása 5. Megújuló energiaforrások felhasználásának ösztönzése a jogi szabályozás tükrében. A megújuló energiapiac működése és szabályozása 6. Egyes megújuló energiaforrások főbb szabályozása? napenergia, szélenergia, biomassza, geotermális energia, vízenergia 7. Nukleáris energia szabályozása 8. Energetikai hulladékhasznosítás, hulladékégetés 9. Alternatív üzemanyagok, hidrogéntekológiák jogi szabályozása, Szén-dioxid leválasztás és geológiai tárolás 10. Jövőbeni kihívások, energiaszektor befolyásoló tényezők, szabályozási kényszer.					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
1. Fazekas Orsolya (szerk.): A magyar villamosenergia-szektor működése és szabályozása II., Orac Kiadó Kft., Budapest, 2022. 2. Farkas Csamangó Erika: Magyar környezetjogi szabályozások és kihívások, Iurisperitus Kiadó, Szeged, 2023. 3. Bándi Gyula (szerk.): Környezetjog, Szent István Társulat, Budapest, 2022.					

11) A számonkérés jellemzői:	Maximum 1 szerzői ív terjedelmű tanulmány készítése egyeztetett témakörben
12) Kompetenciák	
Tudás • Rendelkezik az adott tudományterület tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével. • Alkotó módon megérti az adott tudományterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát. • Rendelkezik adott tudományterület önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel. • Ismeri az energiajog rendszerbeli helyét, szabályozási tárgyait, kutatómódszertanát, sajátosságait. • Ismeri az Európai Unió – és ezzel összhangban Magyarország – különböző dokumentumokban és jogszabályokban megfogalmazott célkitűzéseit az energiapolitikával, a megújuló energiákkal és a klímavédelemmel kapcsolatosan. • Ismeri az energiajogi és a környezetjogi terminológiákat. • Ismeri az energiahatékonysági beruházásokkal kapcsolatos jogi szabályozásokat, a megújuló energiaforrásokat hasznosító erőművek létesítésével és üzemeltetésével kapcsolatos jogi és szerződéses környezetet. • Biztosan kezeli az energiajogi terminológiákat. Képességek • Képes az adott szakterület kreatív analízisére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékelő és kritikai tevékenységre. • Elhatárolja egymástól a környezeti jogot és az energiajogot. Képes felismerni a kapcsolódási pontjait. Képes megérteni a természettudományi kötődés lényegét. Alkalmas a tudományos megközelítés, fogalmi készletek befogadására és használatára. • Képes a szabályozási hiányosságok felismerésére. • Képes felismerni az energiajog legújabb kihívásait, a különböző energiaágazatokhoz tartozó beruházások és fejlesztések jogi vonatkozásait. • Alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja szakterületének sajátos ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit. • Képes az elvi kérdések újszerű, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak kreatív kidolgozására. • Képes új projektek tervezésére, megvalósítására, adott tudományterületen kutatást végezni, új technikákat és megközelítéseket kialakítani. • Képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására. • Képes szakterülete szempontjából lényeges új viszonyok, a személyes és közösségi lét szempontjából releváns, átfogó összefüggések felépítésére és közvetítésére. Attitűdök • Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a szakterület sajátosságából következően járulnak hozzá szakmai hálózatépítés folyamatához.	

- Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a kutatási területén jelen pillanatban még átláthatatlan, előjelezhetetlen kutatási problémáinak azonosítását és megoldását.
- A megszerzett ismeretei alkalmazásával törekszik a megfigyelhető jelenségek minél alaposabb megismerésére, törvényszerűségeinek leírására, megmagyarázására.
- Figyelembe veszi, hogy a technológiai fejlődés átalakítja és óriási kihívások elé állítja a jogtudományt.
- Törekszik a jogkövető magatartásra és az etikai szabályok figyelembevételére.
- Elkötelezett a környezetvédelem, a környezettudatosság és az energiatakarékosság iránt.
- Szem előtt tartja a szervezetrendszer felépítését, ennek figyelembe vételével tudatosan végzi az eljárási cselekményeket.
- Nyitott és fogékony az energetikával kapcsolatos új, korszerű és innovatív eljárások, módszerek alkalmazására.

Autonómia és felelősség

- Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és kezdeményez új gyakorlati megoldásokat.
- Esettanulmányok, jogesetek, feladatok megoldása során önállóan választja ki és alkalmazza a releváns probléma megoldási módszereket, illetve az alkalmazandó jogszabályokat.
- Önállóan képes szakterületén átfogó, megalapozó energiajogi, valamint szakmai kérdések értelmezésére, illetve az energiatechnológiákkal kapcsolatos fő jogi kérdések elemzéséhez szükséges módszerek és modellek kiválasztására.
- Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterület szakembereivel.
- Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.

JOGGYAKORLAT-ELEMZÉS
(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Prof. Dr. Szomora Zsolt		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Bűnügyi Tudományok Intézete		
8) A tárgy oktatásának célja					
A tárgy oktatásának célja, hogy a doktoranduszok elsajátítsák a joggyakorlat-elemzés módszertanát és szempontrendszerét, és azt a saját kutatási területekre tudják alkalmazni. Ezáltal a tárgy azt kívánja elősegíteni, hogy a doktori témájukhoz módszertanilag megalapozottan tudják a szükséges esetjogi kutatómunkát elvégezni.					
9) A tárgy tematikája					
1. A magyar jogrendszer szerkezete, az esetjog jelentősége a különböző jogterületeken. 2. A klasszikus és az újabb jogértelmezési módok. A jogértelmezési eszköztár összefüggései, problémái és kérdései, különös tekintettel az alkotmánykonform normaértelmezésre és a teleologikus jogértelmezésre (Alaptörvény 28. cikk), valamint a nemzetközi és az uniós joggal konform jogértelmezésre. 3. A bírói jogértelmezés instrumentumai: az absztrakt és az eseti instrumentumok jellemzői. 4. A szerkesztett, publikált eseti döntések és az anonim eseti döntések különbségei a kutatómunka nézőpontjából. 5. A ratio decidendi és az obiter dictum megállapítások jelentése, jelentősége, azonosítása. 6. Az egyes eseti döntések kritikai értékelésének szempontrendszere. 7. A nagyszámú döntésre alapított, tematikus esetjogi kutatás kvantitatív és kvalitatív szempontrendszere és módszerei.					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
- Jakab András: A magyar jogrendszer szerkezete. Budapest-Pécs, 2007. - Kovács/Bencze/Zódi: Methods of Quality Assessment of Judicial Reasoning in Hungary. In: Bencze/ Yein Ng (szerk.): How to Measure the Quality of Judicial Reasoning. Springer International Publishing, 2018, 187-205. - Blutman/Csatlós/Schiffner: A nemzetközi jog hatása a magyar joggyakorlatra. Budapest, 2014. - Szomora Zsolt: Alkotmány és anyagi büntetőjog. A büntetőjog-alkalmazás alkotmányosságának egyes kérdései. Szeged, 2015. - Zódi/Lőrincz: Az Alaptörvény és az alkotmánybírósági gyakorlat megjelenése a rendes bíróságok gyakorlatában – 2012–2016. MTA Law Working Papers. 2017:22. - Zódi Zsolt: A korábbi esetekre történő hivatkozások mintázatai a magyar bíróságok ítéleteiben. MTA Law Working Papers. 2014:1. - Zódi Zsolt: A bírósági ítéletek hivatkozási gyakorlata a statisztikák tükrében. JeMa 2012/3. - Blutman László: Bírói jogalkalmazás és szöveghű értelmezés. JeMa 2010/4.					

- Blutman László: Hat tévhit a jogértelmezésben. JeMa 2015/3. - Blutman László: Értelmezés a jogban: A jog a nyelv fogságában. Iurisperitus. Szeged, 2025. - Koltay András – Szomora Zsolt (szerk.): A hírnév- és becsületvédelem joggyakorlata a polgári és büntetőjogban. ORAC. Budapest, 2024.	
11) A számonkérés jellemzői:	A doktorandusz kutatási témájából a Jogesetek Magyarázata c. folyóirat számára írandó tanulmány, annak kötött szerkezeti felépítése szerint. Vagy más folyóirat számára nagymintás elemzésből írandó tanulmány.
12) Kompetenciák	
Tudás • Ismeri a jogértelmezési eszköztárat, annak belső összefüggéseit. • Ismeri a saját kutatási területét dominánsan meghatározó jogértelmezési eszközöket. • Ismeri az absztrakt és a konkrét bírói jogértelmezési instrumentumok jellemzőit és a félkötött precedensrendszer működését. • Ismeri az egyedi bírói döntések kritikai elemzésének lépéseit. • Ismeri a nagymintás esetjogi vizsgálat kvalitatív és kvantitatív módszereit. • Rendelkezik a saját tudományterülete önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel. Képességek • A kutatási kérdéseikhez releváns egyedi bírói döntéseket megfelelően azonosítja. • A kutatási kérdéseikhez releváns nagymintás esetjog keresési és kiválasztási szempontjait szakszerűen meghatározza. • A kutatási minta esetleges korlátait azonosítja, és tudományos igénnyel visszacsatolja ennek következményeit a kutatási kérdéseire és módszerére. • Pontosan megfogalmazza egy eseti döntés ratio decidendijét és esetleges obiter dictum tételeit. • Az eseti döntés kritikai elemzését megfelelően a releváns tágabb joggyakorlat kontextusába illeszti. Attitűdök • Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a kutatási területén jelen pillanatban még nem látható, előre nem jelzett kutatási problémáinak azonosítását és megoldását. • Jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság állandósulása, a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása. Autonómia és felelősség • Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és kezdeményez új gyakorlati megoldásokat. • Vezető szereppel és magas szintű kooperációval képes részt venni az elméleti és gyakorlati kérdések megfogalmazásában. • Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterület szakembereivel. • Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.	

CSALÁDI KAPCSOLATOK KELETKEZÉSE ÉS MIBENLÉTE NAPJAINKBAN

(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Dr. Hegedűs Andrea		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Civilisztikai Tudományok Intézete		
8) A tárgy oktatásának célja					
A doktorandusz hallgatók a családjog tananyagában tanultakhoz képest jóval mélyebben és szélesebb körben ismerkedjenek meg a családi kapcsolatok (különösen a házasság, az élettársi kapcsolat családjogi joghatásai, a rokonság témakörén belül a családi jogállás, örökbefogadás, szülői felügyelet, rokonság és gyámság) keletkezésével és mibenlétével, azaz az egyes jogviszonyok jogi tartalmával, mind elméleti, mind pedig gyakorlati síkon. Ezen kívül a hallgató készüljön PhD dolgozatra és a tárgy körébe tartozó téma kapcsolódási pontjainak feltárása is fontos szerephez jut.					
9) A tárgy tematikája					
HÁZASSÁG A HÁZASSÁGKÖTÉS A HÁZASTÁRSÁK SZEMÉLYI VISZONYAI A HÁZASTÁRSI TARTÁS AZ ÉLETTÁRSI KAPCSOLAT CSALÁDJOGI JOGHATÁSOK A ROKONSÁG A ROKONI KAPCSOLAT A LESZÁRMAZÁSON ALAPULÓ ROKONI KAPCSOLAT AZ ÖRÖKBEFOGADÁS A SZÜLŐI FELÜGYELET A ROKONTARTÁS A GYÁMSÁG					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
- HEGEDŰS Andrea: Polgári jog. Családjog, Budapest, R.I.M.Á.K. Kiadó. 2025. - Polgári jog III/VI., Családjog, szerkesztő: Körös András), ORAC Kiadó, Budapest, 2024. - Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvhöz, (szerk.: Vékás Lajos – Gárdos Péter), Wolters Kluwer Kiadó, Budapest, 2021.					
11) A számonkérés jellemzői:		Az oktatóval előre egyeztetett témában önálló tanulmány készítése 8-10 oldal terjedelemben.			
12) Kompetenciák					
Tudás					

- Rendelkezik az adott tudományterület tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével.
- Alkotó módon megérti az adott tudományterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát.
- Rendelkezik adott tudományterület önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel.

Képességek

- Képes az adott szakterület kreatív analízisére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékelő és kritikai tevékenységre.
- Alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja szakterületének sajátos ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
- Képes az elvi kérdések újszerű, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak kreatív kidolgozására.
- Képes új projektek tervezésére, megvalósítására, adott tudományterületen kutatást végezni, új technikákat és megközelítéseket kialakítani.
- Képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására.
- Képes szakterülete szempontjából lényeges új viszonyok, a személyes és közösségi lét szempontjából releváns, átfogó összefüggések felépítésére és közvetítésére.

Attitűdök

- Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a szakterület sajátosságából következően járulnak hozzá szakmai hálózatépítés folyamatához.
- Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a kutatási területén jelen pillanatban még átláthatatlan, előrejelezhetetlen kutatási problémáinak azonosítását és megoldását.
- Jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság állandósulása, a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása.

Autonómia és felelősség

- Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és kezdeményez új gyakorlati megoldásokat.
- Vezető szereppel és magas szintű kooperációval képes részt venni az elméleti és gyakorlati kérdések megfogalmazásában.
- Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterület szakembereivel.
- Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.

A JOGÁSZTÁRSADALOM SZERKEZETE**(a doktori képzés fakultatív tárgya)**

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Nagy Zsolt egyetemi docens		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			SZTE ÁJK Összehasonlító Jogi és Jogelméleti Intézet		
8) A tárgy oktatásának célja					
A szociológiai témakörök, tananyagtartalmak feldolgozásakor fontos a közvetlen élményszerűség, s ezáltal a joghallgatók számára kellő motivációs bázis biztosítása, továbbá a kutató, felfedező vágy „felébresztése” s akár konkrét élethelyzetek társadalmi tanulságainak levonása is. A tantárgy a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karára járó jogász és nem jogász szakos hallgatók számára a <i>tanulási és később a szakmai tevékenység alatti hatékonyságának növelését tűzi ki célul</i>. Olyan fogalmi kereteket szükséges nyújtani, ami elsősorban a jogásztársadalom tagjainak, sajátos léthelyzetének és az emberi együttélés alapelveinek helyes értelmezéséhez járul hozzá. A tantárgy bemutatja a jogásztársadalmak struktúráit, megismerteti a professzionális kapcsolatok sajátosságaival. A tárgy áttekinti a jogász professzió sajátosságait, összehasonlítja a társadalom más szakmai közösségeivel, a politika, és a gazdaság rendszerének működésével; továbbá egyszerre szolgálhatja az általános műveltség gyarapítását. A tárgy megmutatja az individuális és közösségi szocializáció kérdéseit, illetve az azokról való emberi (laikus és professzionális) gondolkodás elveit, történeti jellegét és jelenkori helyzetét, az azokról való absztrakt és konkrét szemléletek változásait.					
9) A tárgy tematikája					
1. A professziókutatásra vonatkozó szociológiai elméletek. 2. A jogász professzió társadalmi célja és funkciója. 3. A jogásztársadalom története az Egyesült Államokban, Angliában, Európában és Magyarországon. 4. A jogrendszerek világa és a jogásztársadalom szerkezetének összefüggései. 5. Jogásztársadalom a különböző államokban (Egyesült Államok, Nagy Britannia, Németország, Törökország, Oroszország, stb.) 6. A jogászság szemléltetése hatása a jogalkalmazásra. 7. A két-, vagy több jogrendszeren átívelő jogászképzés. 8. A különféle professziók és a jogász szakma közti feszültségek problematikája.					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
Basil Markens: Comparative Law in the Courtroom and Classroom. Hart Publishing. Oxford – Portland. Oregon. 2003. Austin Sarat, Patricia Ewick (ed.): The Handbook of Law and Society. Wiley-Blackwell. John Wiley & Sons, Inc. Columbia. 2015. Yves-Marie Morissette: McGill’s Integrated Civil and Common Law Program. 52. Journal of Legal Education. 12.					

Howard Abadinsky: Law and Justice. An Introduction to the American Legal System. Nelson-Hall. Chicago. 1990.
 Richard C. Abel: The Legal Profession in England and Wales. Basil Blackwell Publishers. Oxford. 1988.
 Gordon Robert W.: Law, Society, and History: Themes in the Legal Sociology and Legal History of Lawrence M. Friedman. Cambridge University Press. Cambridge. 2011.
 Leon Jaworski: The Lawyer in Society. Baylor University Press. Waco, Texas. 2011.
 Richard Susskind: Tomorrows Lawyers. An Introduction to your Future. Oxford University Press. Oxford. 2013.
 Hiroshi Oda: Japanese Law. Oxford University Press. Oxford. New York. 1999.
 Julio Faundez, Mary E. Footer, Joseph J. Norton ed.: Governance, Globalization and Development. Oxford University Press. Oxford. 2002.

11) A számonkérés jellemzői:

Az értékelési követelmény elvei: a hitelesség, az objektivitás, a következetesség, és az előre mutató; továbbá az önértékelés és önreflexió.
 A tárgyat felvevő hallgatónak a szemeszter végéig a tematikából választott témában önálló kutatómunka alapján (meghatározott terjedelemben) dolgozatot szükséges írnia.

12) Kompetenciák

Tudás

- Rendelkezik az adott tudományterület tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével.
- Alkotó módon megérti az adott tudományterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát.
- Rendelkezik adott tudományterület önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel.

Képességek

- Képes az adott szakterület kreatív analízisére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékelő és kritikai tevékenységre.
- Alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja szakterületének sajátos ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
- Képes az elvi kérdések újszerű, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak kreatív kidolgozására.
- Képes új projektek tervezésére, megvalósítására, adott tudományterületen kutatást végezni, új technikákat és megközelítéseket kialakítani.
- Képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására.
- Képes szakterülete szempontjából lényeges új viszonyok, a személyes és közösségi lét szempontjából releváns, átfogó összefüggések felépítésére és közvetítésére.

Attitűdök

- Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a szakterület sajátosságából következően járulnak hozzá szakmai hálózatépítés folyamatához.

- Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a kutatási területén jelen pillanatban még átláthatatlan, előjelezhetetlen kutatási problémáinak azonosítását és megoldását.
- Jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság állandósulása, a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása.

Autonómia és felelősség

- Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és kezdeményez új gyakorlati megoldásokat.
- Vezető szereppel és magas szintű kooperációval képes részt venni az elméleti és gyakorlati kérdések megfogalmazásában.
- Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterület szakembereivel.
- Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.

JOGTÖRTÉNETI KUTATÁSOK

(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Prof. Dr. Homoki-Nagy Mária		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			SZTE ÁJK Magyar Jogtörténeti Tanszék		
8) A tárgy oktatásának célja					
A tárgy célja a PhD hallgatók ismereteinek és kompetenciáinak növelése és fejlesztése a tudományos igényű publikációk elkészítésénél. A jogtörténeti kutatások megalapozása a történeti tárgyú tanulmányok elkészítéséhez.					
9) A tárgy tematikája					
- elméleti bevezető a levéltári forrásokhoz; - a konkrét kutatáshoz kapcsolódó levéltári források – jegyzőkönyvek, bírósági iratok, családi levéltárak, kéziratok – megismerése; - egy adott tanulmányhoz szükséges jogtörténeti források összegyűjtése					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
Jogtörténeti Szemle 2016/3. szám					
11) A számonkérés jellemzői:		egy jogtörténeti tárgyú tudományos tanulmány megírása			
12) Kompetenciák					
Tudás A kurzust az a hallgató teljesíti, aki képes átlátni és mérlegelni a jogtörténeti források, különösen a levéltári források jogi jelentőségét, képes a levéltárban fellelhető források összegyűjtésére, elemzésére.					
Képességek (terület-általános és terület-specifikus képességek, motoros készségek) Képes egy jogtörténeti tárgyú tudományos tanulmány megírására, illetve képes annak meghatározásához, hogy egy tudományos téma mennyiben igényel jogtörténeti kutatást.					
Attitűdök (érzelmi és értékelő viszonyulások, megítélés; vélekedések, nézetek; szándékok, törekvések) A kurzust az a hallgató képes teljesíteni, aki érdeklődik a jogtörténet, annak egyes területei – magánjog, büntetőjog, perjog, kánonjog – iránt, rendelkezik a levéltári források feldolgozásához szükséges alapszintű ismeretekkel.					
Autonómia és felelősség (mértéke, területei a társas környezetben való cselekvés dimenziói révén) A kurzust az a hallgató teljesíti, aki önálló jogtörténeti kutatást végez és felelősséget vállal azért, hogy a feltárt adatokat a tudományos kutatás alapjait meghatározó felelősséggel tárja olvasói elé.					

A JAPÁN MUNKAÜGYI KAPCSOLATOK SAJÁTOSSÁGAI**(a doktori képzés fakultatív tárgya)**

Kreditek száma:	5	Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	Meghirdetés (félév):	tavaszi
1) A tárgyjegyző oktató(k)			Prof. Dr. Hajdú József		
2) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék		
3) A tárgy oktatásának célja					
A tárgy célja: Alapozó ismereteket adjon a munka világának szereplőit, együttműködését vizsgáló munkaügyi kapcsolatok kialakulásáról Japánban. Fontos háttérként a japán típusú munkaügyi kapcsolatok kialakulásának kardinális pontjai kerülnek bemutatásra. Hosszú évtizedeken keresztül – számos ország számára - a japán típusú munkaügyi kapcsolatok példaként szolgáló működési mechanizmusainak a megismerése. Az érdekegyeztetés (japán típusú szakszervezetek és egyéb érdekvédelmi szervezetek), konfliktuskezelés témakörben elméleti-módszertani tudás átadása, a jogi, gazdálkodási és munkaerő-piaci feladatok eredményes megoldása, illetőleg a társadalmi párbeszéd, a munkaügyi kapcsolatok rendszerének fejlesztése érdekében.					
4) A tárgy tematikája					
A japán (munka)jog, munkaügyi kapcsolatok kialakulásának főbb állomásai A japán munkajog rendszere, alkotóelemei és ezen belül a munkaügyi kapcsolatok főbb sajátosságai. A japán munkaügyi kapcsolatok kialakulása és fejlődése. A munkaügyi kapcsolatok alanyai. Az állam szerepe a munkaügyi kapcsolatokban. A japán szakszervezeti modell sajátosságai. A japán munkáltatók és munkáltatói érdekképviselői szervezetek sajátosságai. Az élethosszig tartó munkavégzés sajátosságai. A kollektív tárgyalások rendszere, kollektív szerződés, stb. A kollektív munkaügyi viták rendszere és fórumrendszere. A japán munkaügyi kapcsolatok alkalmazhatóságának vizsgálata a magyar munkajogi környezetben.					
5) Kompetenciák					
Tudás					
- Rendelkezik az adott multidiszciplináris tudományterület tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével. - Alkotó módon megérti az adott tudományterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát. - Rendelkezik adott tudományterület önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel.					
Képességek					
- Képes az adott szakterület kreatív analízisére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékelő és kritikai tevékenységre.					

- Alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja szakterületének sajátos ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit. • Képes az elvi kérdések újszerű, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak kreatív kidolgozására.
- Képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására.

Attitűdök

- Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a szakterület sajátosságából következően járulnak hozzá szakmai hálózatépítés folyamatához.
- Jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság állandósulása, a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása.

Autonómia és felelősség

- Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és kezdeményez új gyakorlati megoldásokat.
- Vezető szereppel és magas szintű kooperációval képes részt venni az elméleti és gyakorlati kérdések megfogalmazásában.
- Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterület szakembereivel.

Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.

6) Az írásos tananyag, segédanyag:

Hajdú József: A japán munkaügyi kapcsolatok alapvető sajátosságai a kezdetektől 1995-ig (The main characteristics of Japanese industrial relations system) Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 2006.

Kun Attila: A japán vállalatok társadalmi felelősségi politikájának jellegzetességei – avagy a japán tradíciók és a „CSR-boom” (<http://jesz.ajk.elte.hu/kun21.html>)

6) Számonkérés:

Írásbeli beadandó dolgozat.

BÍRÓI JOGVÉDELEM AZ EURÓPAI UNIÓBAN**(a doktori képzés fakultatív tárgya)**

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Prof. Dr. Gombos Katalin		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszék		
8) A tárgy oktatásának célja					
Az Európai Unió jogrendszere több aspektusból is egyéni jogvédelmet valósít meg, valamint biztosítja a joghoz, az igazságszolgáltatáshoz és a jogvédelemhez való megfelelő és hatékony hozzáférést – nem csupán tagállamai, hanem polgárai: az egyének számára is. Az autonóm uniós jogrend olyan fejlődésen ment keresztül, mely elsősorban a jogvédelmi feladatok megerősödését hozta. Manapság az egyik legizgalmasabb kérdés az alapjogok Európai Unión belüli helyzete, az Alapjogi Charta megváltozott jogi kötőerővel való érvényesülésének kérdése, az Európai Unió és az Európa Tanács jogvédelmi rendszerének egymáshoz való viszonya. A hatékony bírói jogvédelem kérdése szorosan összefügg a bírói függetlenség és az előzetes döntéshozatali eljárások keretében a tagállami bíróságok és az Európai Unió Bírósága közötti igazságügyi együttműködéssel. A tantárgy célja, hogy bemutassa a jogvédelem különös szintjét, a bírói jogvédelmet; azt is abból a szempontból, hogy milyen uniós jogi eszköztár áll a jogalkalmazók rendelkezésére – mind nemzeti, mind uniós szinten – az egyének jogvédelmének megvalósításához. A kurzus során a hallgatók a jogvédelem elméleti és gyakorlati kérdéseit egyaránt megismerhetik. A tárgy oktatásának célja biztosítani, hogy a hallgatók a megszerzett elméleti ismereteiket gyakorlati ismeretekkel is bővítsék.					
9) A tárgy tematikája					
1. A jogvédelem történeti alapjai, fogalma 2. A bírói jogvédelem intézményes garanciái 3. A bírói függetlenség és a jogvédelem 4. A jogvédelem és a joghoz jutás kapcsolódási pontjai 5. A bírói jogvédelem és az előzetes döntéshozatali eljárás egymáshoz való viszonya 6. A bírói jogértelmezés (mint a jogvédelem eszközének) jelentősége 7. Az Európai Unió Bírósága előtt közvetlenül indítható jogvédelmi célú eljárások 8. A tagállami bíróságok előtt közvetlenül az uniós jogon alapuló igényérvényesítés kérdései 9. A jogvédelem alapjogi összefüggései 10. A bírói jogvédelem és az Alapjogi Charta összefüggései 11. Esettanulmányok 12. Jogesetelemzés 13. Moot Court 14. A kurzus lezárása, értékelés					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
- Gombos Katalin: Bírói jogvédelem az Európai Unióban – Lisszabon után. Complex, Budapest. 2011.. ISBN 9632951255, 978 963 295 125 6					

- Gombos, Katalin: Judicial Independence in the Case-Law of the Court of Justice of the European Union. In: Beliznai, Kinga – Megyeri-Pálffy, Zoltán, (szerk.) Guarantees of Judicial Independence. Pátria, Budapest, 2024. 185-202. - Blutman László: EU-jog a tárgyalóteremben. Az előzetes döntéshozatal. KJK KERSZÖV. Budapest, 2003. ISBN 963 224 744 5 - Gombos Katalin: 20 év, 20 érv - a magyar előzetes döntéshozatali eljárások magánjogi tapasztalatai (Európai Jog, 2024/6., 19-27.) - Várnay Ernő – Papp Mónika – Varju Márton – Bartha Ildikó: EU-jog a tárgyalóteremben: A tagállamokkal szembeni kötelezettségszegési eljárások. Complex, Budapest 2006. ISBN 963 224 878 0	
11) A számonkérés jellemzői:	A tárgy oktatása kreatív oktatási módszertannal zajlik, ennek megfelelő a számonkérés is, amely szerepjáték, esettanulmány és jogesetmegoldás alkalmazásával méri a hallgatók elméleti és gyakorlati ismereteit, megszerzett készségeit.
12) Kompetenciák	
Tudás • Rendelkezik az Európai Unió jogvédelmi rendszerének általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével. • Alkotó módon megérti és összefüggéseiben látja az európai uniós jogvédelmet. Jól ismeri az Európai Unió Bíróságának esetjogát, mély ismeretei vannak annak jogalkalmazási gyakorlatáról. Átlátja a bírói jogvédelem európai uniós jogi működésének elveit, arról gyakorlati ismeretekkel is rendelkezik. • Ismeri az adott tudományterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát, így különösen a jogvédelem fogalmát, intézményeit, szintjeit, a bírói jogvédelem tényleges érvényesüléséhez szükséges legfontosabb eljárási kérdéseket. • Rendelkezik a bírói jogvédelem vagy annak valamely részeleme önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel. Képességek • Képes az adott szakterület kreatív analízisére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékelő és kritikai tevékenységre. • Képes a csoportos és egyéni munkavégzésre is, továbbá alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja szakterületének sajátos ismeretszerzési és problémamegoldási módszereit. • Képes az autonóm uniós jogi fogalmak, az Európai Unió Bírósága által kialakított doktrínák szakszerű használatára, az elvi kérdések újszerű, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak kreatív kidolgozására. • Képes új projektek tervezésére, megvalósítására, az adott tudományterületen kutatást végezni, új technikákat és megközelítéseket kialakítani. • Képes felismerni az egyes jogviszonyokban az uniós jogvédelmi kérdéseket, biztosan használni az Európai Unió Bírósága esetjogát. Képes szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására.	

- Képes a bírói jogvédelem szempontjából lényeges és releváns, átfogó összefüggések felépítésére és közvetítésére. Képes jól és helyes módszertannal érvelni jogvédelmi kérdésekben.

Attitűdök

- Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a jogvédelmi szakterület sajátosságából következően hozzájárulnak a szakmai hálózatépítés folyamatához.
- Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a kutatási területén jelen pillanatban még átláthatatlan, előjelezhetetlen kutatási problémáinak azonosítását és megoldását.
- Jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság állandósulása, a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása.

Autonómia és felelősség

- Alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és kezdeményez új gyakorlati megoldásokat.
- Elkötelezett a jogvédelem céljai és megvalósítása iránt, képes felelősségteljes és toleráns magatartás tanúsítására, valamint mások véleményének tiszteletben tartására.
- Elkötelezett az uniós értékek mellett, törekszik az uniós jog hatékony érvényesítésére, elfogadja a sajátos uniós jogrendszerből és a jogvédelem sajátosságaiból adódó jogértelmezési és jogalkalmazási feladatokat.
- Elemzőkészséggel, problémafelismerő és problémamegoldó készséggel rendelkezik. Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterület szakembereivel.
- Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.

AZ UNIÓS POLGÁRSÁGHOZ KAPCSOLÓDÓ JOGOSULTSÁGOK AZ EURÓPAI UNIÓBAN
(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Dr. Schiffner Imola PhD, adjunktus		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Nemzetközi jogi és Európa-jogi Tanszék		
8) A tárgy oktatásának célja					
A tantárgy célja, hogy bemutassa az uniós polgárság kategóriáját, viszonyát a tagállami állampolgársághoz és a kapcsolódó uniós jogosultságokat.					
9) A tárgy tematikája					
Tematika: 1. Az uniós polgárság létrejötte, előzmények 2. Az uniós polgárság megjelenése az alapszerződésekben 3. Az uniós polgárság jellemzői 4. Uniós polgárság és tagállami állampolgárság (többes állampolgárság) 5. Az uniós polgársághoz kapcsolódó jogosultságok általában 6. Az uniós polgársághoz kapcsolódó politikai jogok 7. Az uniós polgárság és a szabad mozgás és tartózkodás joga 8. Az uniós polgárok védelme harmadik országokban 9. Az uniós polgárok és nem uniós polgár családtagjaik jogi helyzete az uniós jogban 10. Uniós polgárság a jogesetek fényében					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
Kötelező tananyag: Blutman László: Az Európai Unió joga a gyakorlatban. HVG-ORAC, Budapest 2020. (a vonatkozó részek) Ajánlott irodalom: Ganczer Mónika – Knapp László (szerk.): Az uniós polgárság elmélete és gyakorlata. Gondolat Kiadó, Budapest, 2022. 27-41.					
11) A számonkérés jellemzői:		A kurzus konzultációk formájában kerül megtartásra. A kurzus teljesítésének módja: írásbeli beszámoló elkészítése a hallgatóval egyeztetett témában			
12) Kompetenciák					
Tudás					
- A hallgató kutatási szintű ismeretekkel rendelkezik az uniós polgárság jogintézményének általános és specifikus jellemzőiről, elméleti háttéréről, valamint annak kapcsolódásáról a tagállami állampolgársághoz. - Megérti és alkotó módon alkalmazza az uniós polgárság fogalmi rendszerét, jellemzőit, és a hozzá kapcsolódó jogokat, illetve ezek uniós jogban elfoglalt helyét.					

- Ismeri az uniós polgársághoz kapcsolódó jelentősebb jogeseteket és ezek értelmezését, valamint tisztában van a jogintézmény aktuális gyakorlati és elméleti problémáival.
- Rendelkezik a saját tudományterületéhez illeszkedő, az uniós polgárság kutatásához szükséges alapvető kutatómódszertani ismeretekkel.

Képességek

- Képes az uniós polgárság és a tagállami állampolgárság közötti különbségek önálló, kreatív elemzésére, valamint a kapcsolódó jogok szintetikus bemutatására és értelmezésére.
- Alkalmazza és továbbfejleszti az uniós polgárság kutatásához szükséges problémamegoldási és ismeretszerzési módszereket, különös tekintettel a jogesetek elemzésére.
- Képes az uniós polgárság intézményének gyakorlati és elméleti kérdéseit saját kutatási területével összekapcsolni, és e kapcsolat alapján új szempontú kutatási kérdéseket megfogalmazni.
- Képes új projektek tervezésére, megvalósítására, adott tudományterületen kutatást végezni, új technikákat és megközelítéseket kialakítani, beleértve a releváns források feltérképezését, elemzését és egy tudományos igényű beszámoló elkészítését.
- Képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására.

Attitűdök

- Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a szakterület sajátosságából következően járnak hozzá szakmai hálózatépítés folyamatához.
- Kész tudományos igényű kutatómunkát végezni, aktívan együttműködik oktatójával, és folyamatosan fejleszti a témával kapcsolatos szakmai kompetenciáit.
- Motivált arra, hogy saját kutatási területéhez kapcsolódóan feltárja az uniós polgárság releváns aspektusait, és azokat beépítse tudományos munkájába.
- Rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a kutatási területén jelen pillanatban még átláthatatlan, előjelezhetetlen kutatási problémáinak azonosítását és megoldását.

Autonómia és felelősség

- Önállóan választja ki az uniós polgársággal kapcsolatos kutatási témát, meghatározza a kutatás módszertanát és strukturálja a tudományos beszámoló elkészítésének folyamatát.
- Vezető szereppel és magas szintű kooperációval képes részt venni az elméleti és gyakorlati kérdések megfogalmazásában, és új gyakorlati megoldásokat kezdeményez.
- Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterület szakembereivel.
- Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.

NEMZETKÖZI ELEMEK A KÖZIGAZGATÁSBAN

(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Dr. habil. CSATLÓS Erzsébet		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Közjogi Intézet		
8) A tárgy oktatásának célja					
A tantárgy olyan területekkel foglalkozik a közigazgatás működése és a hatósági jogalkalmazás berkein belül, amelyek valamilyen formában és célból külföldi elemet hordoznak. Néhány kiemelt tipikus, terület részletes feldolgozásának a közvetett célja, hogy a hallgató megtalálhassa a saját kutatási területe és a tantárgy témájának keresztszomszédját, és ezzel is szélesedjen a látóköre.					
9) A tárgy tematikája					
1. Nemzetközi jog és EU jog hatása a közigazgatásra: szervezetre, hatósági jogalkalmazásra, személyzetre 2. Külföldi ügyfél a hatósági eljárásban: eljárási jogok és kötelezettségek, a nyelvhasználat 3. Közigazgatási jogsegély (megkeresés) és az egyéb hatósági együttműködési formák 4. Külföldi okirat a hatósági eljárásban 5. Közigazgatás külföldön, a konzul közigazgatási feladatai 6. Magyar közigazgatási problémák nemzetközi bírói fórumok előtt (EUB; Emberi jogok Európai Bírósága) 7. Globális közigazgatás					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
Csatlós Erzsébet: Contemporary issues of public administration - globalisation. Iurisperitus, Szeged, 2022. Apostille Handbook: A Handbook on the Practical Operation of the Apostille Convention. HCCH, The Hague, 2013 Cassese, Sabino (szerk.): Global Administrative Law: Cases and Materials. University of Rome «La Sapienza» Public Law Institute, Rome, 2006.					
11) A számonkérés jellemzői:		egyéni munkán alapuló teljesítés, amely illeszkedik a hallgató kutatási témájához			
12) Kompetenciák					
Tudás A tantárgyat az a hallgató teljesítheti, aki ismeri a közigazgatás térszerkezetét, intézményi struktúráját, eljárását és személyzetét, ezzel összefüggésben pedig azt, hogy az állam nemzetközi kötelezettségei melyik elemet milyen módon képes befolyásolni, arra miként hat.					

A kurzus célja, hogy a hallgató a saját kutatási területével kapcsolatban is képes legyen ezeket a tényeket és körülményeket azonosítani és feltárni.

- rendelkezik az adott tudományterület tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével.
- alkotó módon megérti az adott tudományterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő fogalmi rendszereket, terminológiát.
- rendelkezik adott tudományterület önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel.

Képességek

A tantárgyat az a hallgató teljesítheti, aki

- képes arra, hogy az állam közigazgatásával összefüggően megkülönböztesse a közigazgatási jog különböző szegmenseit, illetve a nemzetközi kötelezettségek végrehajtásának módját és annak hatását a jogrendszerre, a közigazgatás feladataira, a közigazgatás szervezetére, eljárásaira és személyzetére.
- képes az adott szakterület kreatív analízisére, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel adekvát értékelő és kritikai tevékenységre.
- alkalmazni, illetve továbbfejleszteni tudja szakterületének sajátos ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
- képes az elvi kérdések újszerű, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak kreatív kidolgozására.
- képes új projektek tervezésére, megvalósítására, adott tudományterületen kutatást végezni, új technikákat és megközelítéseket kialakítani.
- képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására.
- képes szakterülete szempontjából lényeges új viszonyok, a személyes és közösségi lét szempontjából releváns, átfogó összefüggések felépítésére és közvetítésére.

Attitűdök

A tantárgyat az a hallgató teljesítheti, aki

- elkötelezett a jog kulturális szerepének erősítése iránt, elsajátítja az elvi gondolkodás képességét, a nemzetközi jogot, az uniós jogot, valamint a kormányzati jogot megismerve képes felmérni és értékelni, hogy milyen tényezők játszanak szerepet a az állam közigazgatásnak szabályozása és működése kapcsán.
- képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a szakterület sajátosságából következően járulnak hozzá szakmai hálózatépítés folyamatához.
- rendelkezik olyan érdeklődéssel és tanulási képességgel, mely lehetővé teszi a kutatási területén jelen pillanatban még átláthatatlan, előjelezhetetlen kutatási problémáinak azonosítását és megoldását.
- jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság állandósulása, a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása.

Autonómia és felelősség

A tantárgyat az a hallgató teljesítheti, aki

- átlátja a közigazgatási jogra vonatkozó jogforrási hierarchiát és ezzel összefüggésben a jogrendszer összefüggéseit. Emellett elsajátítja azt a képességet, hogy a változás és a megőrzés kényes egyensúlyát helyesen tudja értelmezni a közigazgatás szervezeti rendszerében, továbbá képes modellezni az egyes ágazatokra irányadó jogforrási hierarchiát és annak hatásait.
- alkotó, kreatív önállósággal épít ki és kezdeményez új tudásterületeket, és kezdeményez új gyakorlati megoldásokat.
- vezető szereppel és magas szintű kooperációval képes részt venni az elméleti és gyakorlati kérdések megfogalmazásában.
- képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterület szakembereivel.
- felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását.

TANÍTÁS ÉS TANULÁS A FELSOÓKJTATÁSBAN

(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzusi típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Dr. Korom Erzsébet egyetemi docens		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			SZTE BTK		
8) A tárgy oktatásának célja					
A kurzus célja, hogy megismertesse a résztvevőket a felsőoktatás pedagógiájának kihívásaival, elméleti és gyakorlati kérdéseivel, a tanítás és tanulás rendszerével, a felnőttkori tanulás sajátosságaival. Segítséget nyújtson a doktori hallgatóknak a felsőoktatásban végzett oktatói munka eredményes ellátásához, fejlesztve a tervezéshez, a tanulásszervezéshez, a tanítási módszerek alkalmazásához és az értékeléshez szükséges tudásukat.					
9) A tárgy tematikája					
1. A tanulás folyamata, szinterei, tanulásmodellek 2. Tanulás a felsőoktatásban, az eredményes tanulás jellemzői a 21. században 3. A hallgatók közötti különbségek, a lemorzsolódás megelőzése, tanulási motiváció 4. A tanulási eredmények alapú oktatás tervezése, szervezése, értékelése 5. Felsőoktatás-pedagógiai módszerek, aktív tanulás, interaktív hallgatói tevékenységek 6. Oktatói kompetenciák a felsőoktatásban					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
Balogh, E., Chogyelkáné Babócsy, I., Krajcsovicz Á., Magócs, É. I., Nagy, M. T., & Racsó, R. (Eds.). (2023). <i>Induljunk ki az eredményekből! Tervezés és értékelés hatékonyságának növelése a tanári munkában</i> . Oktatási Hivatal. https://www.magyarkepessites.hu/pub_bin/Induljunk_ki_az_eredmenyekbol_-_Oktatoi_segedanyag.pdf Bates, A. W., & Poole, Gary (2003). <i>Effective Teaching with Technology in Higher Education. Foundations for Success</i> . Indianapolis: Jossey-Bass. https://www.academia.edu/103680305/Effective_Teaching_with_Technology_in_Higher Education Foundations for Success D. Molnár, É. (2010). A tanulás értelmezése a 21. században. <i>Iskolakultúra</i> , 20(11), 3–20. http://www.iskolakultura.hu/index.php/iskolakultura/article/view/21083 Kovács, Zs., & Wach, A. (Eds.) (2019). <i>Supporting doctoral students' development in their teaching roles – Handbook for Teaching in Higher Education</i> . Budapest: Eötvös University Press, Budapest. https://www.eltereadler.hu/media/2019/09/Kovacs_OT_READER.pdf Mayer, R. E., & Alexander, P. A. (Eds.). (2016). <i>Handbook of Research on Learning and Instruction</i> (2nd ed.). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315736419 Rétallérné dr. Görbe, É. (2009). <i>Tanulás felsőfokon - Tanulásmódszertan. Kísérleti jegyzet</i> . AVF. https://docplayer.hu/12104319-Tanulas-felsofokon-tanulasmodszertan-kiserleti-jegyzet.html					
AJÁNLOTT IRODALOM					
Bencéné Fekete, A., & Schlichter Takács, A. (Eds.). (2022). <i>Módszertani eszköztár a felsőoktatásban tanítók számára</i> . MATE Press.					

- Bencéné Fekete, A., & Schlichter Takács, A. (Eds.) (2024). *Módszertani eszköztár a felsőoktatásban tanítók számára 2*. MATE Press.
- D. Molnár, É. (2013). *Tudatos fejlődés. Az önszabályozott tanulás elmélete és gyakorlata*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Ginnis, P. (2018). *Tanítási és tanulási receptkönyv*. Budapest: Alexandria Kiadó.
- Grüning, C. (2011). *Az eredményes tanulás titka. Hogyan javíthatunk olvasási és tanulási képességeinken?* Budapest: Partvonal.
- N. Kollár, K., & Szabó, É. (Eds.) (2004). *Pszichológia pedagógusoknak*. Budapest: Osiris.
- Nagy, Z., & D. Molnár, É. (2017). Tanulást hátráltató, nem hatékony stratégiák és korrigálási lehetőségeik. *Magyar Pedagógia*, 117(4), 347–363.
<https://doi.org/10.17670/MPed.2017.4.347>
- Tőkey, B. (2017). *A tantermi előadások a jogászképzésben* (Oktatásmódszertani füzetek III.)
<http://www.eltereader.hu/kiadvanyok/tokey-balazs-a-tantermi-eloadasok-a-jogaszkepzesben/>

11) A számonkérés jellemzői:

A témák feldolgozása során alkalmazott oktatási módszerek: interaktív előadás, megbeszélés, vita, pedagógiai szituációk elemzése, hallgatói kiselőadás, hallgatói mikrotanítás, reflektív napló készítése.

12) Kompetenciák

Tudás

- A résztvevők ismerik a felsőoktatás-pedagógia új kihívásait, a tanulási eredmények szemlélet követelményeit a tervezésben, a szervezésben és az értékelésben.
- Megértik a szocio-konstruktivista tanuláselmélet lényegét és a hallgatók tanulási sajátosságainak változását.
- Tájékozottá válnak a hatékony tanulás szakirodalmában és a felsőoktatás módszertanában.

Képességek (terület-általános és terület-specifikus képességek, motoros készségek)

- Képesek a felsőoktatási kurzus tanulási eredmények alapú tervezésére, szervezésére és értékelésére.
- Képesek a különböző tanulásszervezési módok, oktatási módszerek alkalmazására.
- Képesek reflektálni saját tanulási/tanítási tapasztalataikra.

Attitűdök (érzelmi és értékelő viszonyulások, megítélés; vélekedések, nézetek; szándékok, törekvések)

- Elfogadják a tanulási eredmények alapú, tevékenységközpontú felsőoktatás-pedagógia alkalmazásának felelősségét és jelentőségét.
- A tanulási folyamat értelmezésére és támogatására helyezik a hangsúlyt.
- Megértést mutatnak a hallgatók személyes és környezeti különbségei kapcsán.

Autonómia és felelősség (mértéke, területei a társas környezetben való cselekvés dimenziói révén)

- Felelősséget vállalnak a saját szakmai fejlődésükért.
- Megfogalmazzák nehézségeiket, korlátaikat a tanulással és tanítással kapcsolatban.
- Képesek a másokkal való együttműködésre a tanulási, tanítási célok eléréséhez.

BIZTONSÁGI TANULMÁNYOK
(a doktori képzés fakultatív tárgya)

1) Kreditek száma:	5	2) Tanórák száma (átlag - heti - nappali)	2	3) Meghirdetés (félév):	tavaszi
4) Kurzus típusa	Előadás		5) Értékelés:	Kollokviumi jegy (1-5)	
6) A tárgyjegyző oktató(k)			Dr. Juhász Krisztina, PhD		
7) Intézet, tanszék, mely a tárgy meghirdetéséről gondoskodik			Politológiai Tanszék		
8) A tárgy oktatásának célja					
A biztonsági tanulmányok tudományterület a szervezett emberi közösségek (államok) és a nemzetközi rendszer biztonságával foglalkozik. A kurzus célkitűzése, hogy biztonsági szektoronként (katonai, politikai, gazdasági, társadalmi, környezeti, kiber- és humánbiztonság) áttekintse a fontosabb fenyegetéseket és az elhárításukat szolgáló lehetséges válaszokat mind globális, mind regionális, mind pedig állami szinten. A kurzus betekintést nyújt a fontosabb globális és regionális biztonsági szervezetek történetébe, evolúciójába, struktúrájába, működésébe, valamint számba veszi az előttük álló kihívásokat. Kiemelt figyelmet szentel továbbá a posztszovjet térség, a Közel- és a Távol-Kelet, valamint Afrika fegyveres konfliktusainak és ezek regionális vagy éppen globális biztonságra gyakorolt hatásainak.					
9) A tárgy tematikája					
1. Bevezetés, a kurzus célja, követelmények ismertetése 2. A biztonság fogalma, a biztonság szektorális értelmezésének elmélete 3. A katonai biztonság és fenyegetései 4. A politikai és a gazdasági biztonság és kihívásai 5. A társadalmi, a humán- és környezeti biztonság szektorának fenyegetései 6. A kiberbiztonság szektora 7. Nemzetközi biztonsági szervezetek: az ENSZ Biztonsági Tanácsa, a NATO és az EU közös biztonság- és védelempolitikája 8. A magán biztonsági vállalatok: megoldás vagy újabb kihívás? 9. Regionális konfliktusok: a posztszovjet térség 10. Regionális konfliktusok: a Közel-Kelet 11. Regionális konfliktusok a Távol-Keleten 12. Regionális konfliktusok: Afrika					
10) Az írásos tananyag, segédanyag					
Alan Collins : Contemporary Security Studies Oxford University Press 2022 Barry Buzan: “Rethinking Security after the Cold War,” <i>Cooperation and Conflict</i> , Vol.32(1): 5-28. Letölthető: http://cac.sagepub.com/content/32/1/5.short Barry Buzan – Ole Waever – Jaap de Wilde. Security: A New Framework for Analysis. Lynne Rienner Publishers, 1998 Deák Péter (szerk.): Biztonságpolitikai kézikönyv Osiris Kézikönyvek 2007 Farkas Ádám – Végh Károly: Új típusú hadviselés a 21. század második évtizedében és azon túl Zrínyi Kiadó, 2020					

Gazdag Ferenc – Remek Éva: A biztonsági tanulmányok alapjai Ludovika Egyetemi Kiad Budapest, 2018 Juhász Krisztina: Az Európai Unió biztonság- és védelempolitikája, az EU válságkezelési tevékenysége Pólay Elemér Alapítvány 2015 Marton Péter – Balogh István – Rada Péter - Biztonsági tanulmányok Antall József Tudásközpont Alapítvány, 2015 N. Rózsa Erzsébet: Az arab tavasz. A Közel-Kelet átalakulása Osiris-KKI Budapest, 2015	
11) A számonkérés jellemzői:	A kurzus tematikájához kapcsolódó és az oktatóval előzetesen egyeztetett témában egy minimum 20.000 karakter terjedelmű beadandó dolgozat.
12) Kompetenciák	
Tudás • Rendelkezik a biztonságpolitika tárgykörének, általános és specifikus jellemzőinek, legfontosabb irányainak és pontosan kidolgozott határainak, megállapodott és vitatott összefüggéseinek kutatási szintű ismeretével. • Rendelkezik a tudományterület önálló kutatásához szükséges kutatás-módszertani ismeretekkel. • Ismeri és adekvátan használja a tudományterület fogalomkészletét. Képességek • Képes a biztonságpolitika területén kreatív analízisre, átfogó és speciális összefüggések szintetikus, új szemléletű megfogalmazására és az ezekkel értékelő és kritikai tevékenységre. • Képes az elvi kérdések újszerű, eddig ismeretlen gyakorlati vonatkozásainak kreatív kidolgozására. • Képes új projektek tervezésére, megvalósítására, adott tudományterületen kutatást végezni, új technikákat és megközelítéseket kialakítani. • Képes előre nem látható szakmai problémák azonosítására, és az azok megoldásához szükséges kutatási szintű részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására. • Képes szakterülete szempontjából lényeges új viszonyok, a személyes és közösségi lét szempontjából releváns, átfogó összefüggések felépítésére és közvetítésére. Attitűdök • Objektivitásra törekszik a biztonságpolitikai intézmények, szereplők és folyamatok elemzése során. • A témával kapcsolatos nyitottság és kritikus megközelítést jellemzi • Képviseli és saját témájához kapcsolódva továbbfejleszti azokat a relációkat, amelyek a szakterület sajátosságából következően járnak hozzá szakmai hálózatépítés folyamatához. • Jellemző viszonyulása a szilárd szakmai elköteleződés, az új utak keresésére való elhivatottság állandósulása, a kitartó munkavégzés szükségességének elfogadása. Autonómia és felelősség • Képes egyenrangú, vitapartneri szerep vitelére a tudományterület szakembereivel. • Felelősséggel vállalja szakmája elméleti és gyakorlati kérdései kapcsán új etikai kérdések felvetését és megválaszolását. • Képes önmaga továbbképzésére, a megoldásokhoz szükséges új ismeretek és tudás megszerzésére • Szakmai és társadalmi fórumokon szuverén szereplőként jeleníti meg nézeteit	